

Crna Gora
Ministarstvo kulture

IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA
MINISTARSTVA KULTURE U 2018. GODINI

Cetinje, mart 2019. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE	4
3. IZVRŠAVANJE PROPISA.....	5
3.1. Rješavanje u prvostepenom upravnom postupku	5
3.2. Rješavanje u drugostepenom upravnom postupku	5
3.3. Podzakonska akta	5
4. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA KULTURE	6
4.1. Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo.....	6
4.2. Direktorat za kulturnu baštinu	8
4.3. Direktorat za projekte od kapitalnog značaja za kulturu i promociju i razvoj kreativnih industrija.....	11
4.4. Direktorat za medije.....	12
4.5. Ostale aktivnosti iz rada Ministarstva kulture	12
4.5.1. Kabinet ministra	14
4.5.2. Služba za opšte poslove i finansije.....	14
4.6. Uprava za zaštitu kulturnih dobara.....	15
4.7. Državni arhiv Crne Gore	15
5. MEĐUNARODNA SARADNJA I EVROPSKE INTEGRACIJE	16
5.1. Sporazumi i protokoli o kulturnoj saradnji.....	16
5.2. Saradnja s UNESCO	17
5.3. Učešće u IPA programima prekogranične saradnje	18
5.4. Učešće u programima Evropske unije	19
5.5. Učešće u programima Savjeta Evrope.....	20
5.6. Ostali međunarodni programi i manifestacije	21
6. PREGLED AKTIVNOSTI JAVNIH USTANOVA IZ OBLASTI KULTURE	21
6.1. Javne ustanove iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva	21
6.2. Javne ustanove iz oblasti kulturne baštine.....	27
7. OCJENA STANJA S PRIJEDLOGOM MJERA.....	35

REZIME

Ministarstvo kulture realizovalo je najveći dio obaveza iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu, kao i značajne i kompleksne aktivnosti na implementaciji pravnog okvira i programskih zadataka, sektorskih i intersektorskih strateških dokumenata, međunarodne saradnje, prioriteta i ciljeva razvoja kulture. Pored činjenice da, iz objektivnih razloga, nijesu realizovane obaveze u dijelu zakona iz medijske oblasti, važno je istaći da je Ministarstvo utvrdilo i tri dodatna predloga zakona, van obaveza predviđenih Programom rada Vlade.

U dijelu sprovođenja strateških politika u oblasti kulture, tokom izvještajnog perioda obezbijeđeno je ostvarivanje javnog interesa u svim oblastima kulture, te ostvaren princip ravnomjernog razvoja, sprovođenjem različitih mjera podsticaja i podrške sektora u cjelini.

Kulturno umjetničko stvaralaštvo je kroz dinamične projekte i programe, ostvarilo planirane ciljeve za izvještajni period. U skladu sa tendencijom obezbjeđivanja ravnomjernog razvoja kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore, u dijelu kulturno umjetničkog stvaralaštva realizovani su tradicionalni modeli podrške putem **javnog konkursa**, koji su primarni i primjereni evropskim standardima, kao i posebni modeli podrške upriličeni u cilju doprinosa regionalnom razvoju kulture: **Razvoj kulture na sjeveru** i „**Kultura mladih – Nikšić**“. Važno je istaći još jedan **program Kreativna Crne Gore: Identitet imidž promocija**, uspostavljen 2017. godine, kojim je u 2018. godini obezbijeđena podrška jednom broju projekata značajnih sa aspekta promocije i prezentacije crnogorskog kulturnog i državnog identiteta, odnosno koji referišu na crnogorski kulturno-istorijski kontekst. **Manifestacije i festivali od posebnog značaja za kulturu** realizovane su uz snažnu podršku Ministarstva, pri čemu je konstatovana potreba daljeg unapređenja programskih i drugih sadržaja ovih festivala. Realizovane su i aktivnosti na dodijeli **državnih nagrada**, obezbijeđena **podrška mladom i talentovanom crnogorskom kadru** za školovanje ili stručno usavršavanje na referentnim međunarodnim visokoškolskim ustanovama, te nastavljena podrška učešća domaćih autora na referentnim internacionalnim manifestacijama i festivalima.

U oblasti kulturne baštine, proteklu godinu su obilježile aktivnosti na unapređenju sistema zaštite kulturne baštine. Posebna pažnja bila je usmjerena na aktivnosti na osnivanju i radu Državne komisije **za nadzor nad postupkom revizije muzejskog materijala i muzejske dokumentacije Javne ustanove Narodni muzej Crne Gore**. Na taj način će se obezbijediti pouzdana evidencija **muzejskog materijala i muzejske dokumentacije**, ali i stvoriti dokumentaciona osnova za sprovođenje mjera za njihovo adekvatno čuvanje.

Tokom izvještajnog perioda, Vlada Crne Gore je usvojila **inicijativu za prenošenje posmrtnih ostataka članova dinastije Petrović Njegoš**, kao čin istorijske i moralne rehabilitacije, odavanja dužnog poštovanja i priznanje članovima dinastije koji su sahranjeni van Crne Gore. Posvećeni svemu onome što su tekovine Crne Gore i očuvanja državnog identiteta, kao i stremljenju Crne Gore kao države multietničkog, multikonfesionalnog i multikulturalnog sklada, pokrenuta je inicijativa, koja će zahtijevati kontinuiran i posvećen rad Ministarstva u narednom periodu.

Izvještajni period je karakterisao i početak aktivnosti na razvoju kreativnih industrija, kao važnog generatora lokalnog ekonomskog razvoja. Realizovane su aktivnosti na početku izrade strateških dokumenata u toj oblasti, ali i počela proizvodnja prvih proizvoda iz kreativnih industrija. Otpočele su aktivnosti i na realizaciji važnih kapitalnih projekata koji treba da doprinesu očuvanju, ali i valorizaciji kulturne baštine Crne Gore.

U oblasti medijskih politika, predano se radilo na izradi zakonskih rješenja u cilju unapređenja stanja u ovoj oblasti. Realizovane su aktivnosti na izradi Nacrta zakona o medijima i Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore, te usvojena Informaciju o planu implementacije preporuka iz Analize medijskog sektora u Crnoj Gori za usklađivanje sa standardima Savjeta Evrope i Evropske unije.

U odnosu na značaj međunarodne saradnje za unapređenje i razvoj kulture, tokom 2018. ostvareni su pozitivni efekti u oblasti bilateralne i multilateralne saradnje. Značajno je povećan broj aplikacija za programe EU, SE i UNESCO. Ministarstvo kulture je u 2018. godini dobilo 3 projekta finansiranih iz predpristupnih fondova EU, čija je ukupna vrijednost 5 miliona.

Takođe, Ministarstvo kulture je u 2018. godini predalo **Nominacioni dosije za nematerijalno kulturno dobro Bokeljska mornarica** za upis na UNESCO Reprerentativnu listu.

1. UVOD

Izveštaj o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva kulture u 2018. godini sadrži pregled aktivnosti koje proizilaze iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu, legislative koja se primjenjuje u ovoj oblasti, Programa razvoja kulture 2016–2020, odnosno Akcionog plana za implementaciju Programa u 2018. godini, Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2018. godinu, kao i drugih strateških i planskih dokumenata iz domena kulture, ali i intersektorskih strategija u čijoj realizaciji Ministarstvo kulture aktivno participira.

U skladu s Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, Ministarstvo kulture vrši poslove uprave koji se odnose na: razvoj kulturnog i umjetničkog stvaralaštva; zaštitu, očuvanje, valorizaciju i prezentaciju kulturne baštine; ostvarivanje javnog interesa u kulturi; izradu i sprovođenje strategija i programa razvoja kulture; istraživanja u kulturi; medijski i radio-difuzni sistem; informativnu djelatnost u domenu štampe, radija, televizije i drugih medija; razmjenu i prenošenje medijskih programa i informacija; unapređivanje i razvoj međunarodne kulturne i medijske saradnje; stvaranje uslova za prezentovanje crnogorskog kulturnog i umjetničkog stvaralaštva u inostranstvu i stvaralaštva drugih država i naroda u Crnoj Gori; staranje o realizaciji programa iz nadležnosti ovog organa koji se finansiraju iz budžeta Crne Gore; obezbjeđivanje i realizaciju stranih donacija za kulturu i medije; pristupanje i korišćenje međunarodnih fondova za razvoj kulture i medija; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom Evropske unije; upravni nadzor u oblastima za koje je Ministarstvo osnovano i brojne druge poslove.

Ovim izvještajem o radu obuhvaćeni su poslovi koji se vrše u okviru **četiri direktorata** Ministarstva: Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo, Direktorat za kulturnu baštinu, Direktorat za medije i Direktorat za projekte od kapitalnog značaja za kulturu i promociju i razvoj kreativnih industrija; **dva državna organa uprave**: Državnog arhiva - samostalnog organa uprave i Uprave za zaštitu kulturnih dobara - organa u sastavu Ministarstva (do 31.12.2018. godine) i **12 nacionalnih ustanova kulture** (pet u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva i sedam u oblasti kulturne baštine).

2. REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE

Realizacija obaveza predviđenih Programom rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu iz nadležnosti Ministarstva kulture je 80%, odnosno realizovano je osam od ukupno deset planiranih obaveza.

U normativnom dijelu utvrđena su tri predloga zakona: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kinematografiji, Predlog zakona o državnim nagradama i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Pored navedenih, na predlog Ministarstva kulture, Vlada je utvrdila i tri predloga zakona koja nijesu bila predviđena Programom rada, i to: Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope o kinematografskoj koprodukciji (revidirana), Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore i Predlog zakona o potvrđivanju UNIDROIT Konvencije o ukradenim ili nezakonito izvezenim kulturnim dobrima.

Za IV kvartal Programom rada je bilo planirano i utvrđivanje Predloga zakona o medijima i Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i televizija Crne Gore, koji nijesu utvrđeni do kraja 2018. godine. Naime, multiresorske radne grupe rad na izradi nacrtu dvaju zakona završile su jula 2018. godine. No, imajući u vidu važnosti materije, obzirom da se njome reguliše oblast ljudskih prava, tekstovi su za razliku od uobičajenih procedura, a cilju u formulisanja teksta nacrtu ovih zakona za javnu raspravu, jula 2018. godine, upućeni na ekspertsko čitanje Evropskoj Komisiji, Savjetu Evrope i OSCE. Sumarne komentare na nacrtu tekstova dostavljeni su novembra 2018. godine, te u cilju njihovog sagledavanja, isti su decembra 2018. bili predmet analize radnih grupa koje su radile na Nacrtima predmetnih zakona. Nakon analize i sagledavanja komentara, te implementacije

istih u tekstove nacрта zakona, radne grupe definisale su finalne nacрте zakona decembra 2018. godine. Javna rasprava za oba nacрте zakona raspisana je 03. januara 2019.godine.

U tematskom dijelu usvojeno je svih pet planiranih dokumenata: Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva kulture za 2017. godinu; Akcioni plan za sprovođenje Programa Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020, za 2018. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2017. godinu; Nacionalni program razvoja kinematografije 2018–2023. godine; Akcioni plan za sprovođenje Programa razvoja kulture 2016–2020. u 2019. godini s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Programa razvoja kulture 2016–2020. u 2018. godini i Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2019. godinu s Izvještajem o sprovođenju Programa u 2018. godini.

3. IZVRŠAVANJE PROPISA

3.1. Rješavanje u prvostepenom upravnom postupku

Ministarstvo kulture je u prvostepenom upravnom postupku u 2018. godini u dijelu koji se odnosi na upravne poslove izdalo 147 rješenja o izvozu umjetnina, od čega su 112 o trajnom, a 38 o privremenom iznošenju umjetnina, 1 rješenje o obustavljanju postupka; 3 rješenja o privremenom iznošenju kulturnih dobara; 14 dozvola za snimanje inostranim producentima na teritoriji Crne Gore; 10 rješenja o priznanju statusa samostalni umjetnik; 18 rješenja o produženju statusa samostalni umjetnik; 8 rješenja o odbijanju zahtjeva za priznanje statusa sam.umjetnik; 5 rješenja o prestanku statusa samostalni umjetnik; 19 uvjerenja i mišljenja za oslobađanje od placanja carine i PDV-a na robu koja je predmet uvoza; 43 rješenje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama; 134 uvjerenja o položenim stručnim ispitima u oblasti zaštite kulturne baštine; 5 istraživačku licencu; 4 konzervatorskih licenci, 11 rješenja o davanju saglasnosti za podizanje spomen-obilježja (8 saglasnosti na prijedlog programa i 3 na prijedlog odluka), 3 rješenja o odbijanju davanja saglasnosti na predloge programa o podizanju spomen-obilježja, 1 rješenje o odbijanju davanja saglasnosti na predloge odluka o podizanju spomen-obilježja i 3 rješenja o prekidu postupka za davanje saglasnosti na predloge odluka o podizanju spomen-obilježja; 18 uvjerenja o dodjeljivanju stručnih zvanja u oblasti zaštite kulturne baštine; 1 uvjerenja o priznavanju stručnih zvanja u oblasti zaštite kulturne baštine, 1 rješenje o obustavljanju postupka.

3.2. Rješavanje u drugostepenom upravnom postupku

Ministarstvo kulture je postupalo kao drugostepeni organ u odnosu na žalbe na upravna akta Uprave za zaštitu kulturnih dobara i inspektora u okviru Odsjeka za zaštitu kulturnih dobara i kulturne baštine Uprave za inspekcijske poslove. U izvještajnom periodu, donijeta su: 3 rješenja kojima se odbija žalba, 8 rješenja o poništavanju prvostepenog rješenja i vraćanje na ponovni postupak i odlučivanje.

3.3. Podzakonska akta

U izvještajnom periodu donijeto je šest podzakonskih akata: Pravilnik o bližim uslovima i načinu izdavanja, prestanku važenja i oduzimanja istraživačke licence, kao i sadržaju i načinu vođenja registra izdatih istraživačkih licenci („Službeni list CG“, br. 012/18); Pravilnik o bližim uslovima i načinu izdavanja, prestanku važenja i oduzimanja konzervatorske licence, kao i sadržaju i načinu vođenja registra izdatih konzervatorskih licenci („Službeni list CG“, br. 012/18); Pravilnik o bližim kriterijumima za određivanje troškova izrade pojedinačne procjene uticaja na baštinu i troškova za rad stručnog tima („Službeni list CG“, br. 037/18); Pravilnik o bližem sadržaju konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru („Službeni list CG“, br. 061/18); Pravilnik o bližem sadržaju studije zaštite kulturnih dobara („Službeni list CG“, br. 066/18); Pravilnik o načinu i uslovima raspodjele sredstava iz Budžeta Crne Gore za finansiranje određenih programskih sadržaja koje realizuju mediji („Službeni list CG“, br. 086/18).

4. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA KULTURE

4.1. Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo

Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo je tokom 2018. godine realizovao brojne aktivnosti koje proizilaze iz utvrđenih prioriteta razvoja kulture, normativnih i programskih obaveza, intersektorske i međunarodne saradnje.

Pored kontinuiranih aktivnosti koje se odnose na podršku i podsticaj razvoja kulture, sprovedeni su i tradicionalni višegodišnji posebni programi podrške institucijama kulture i pojedincima iz sjevernog regiona i Nikšića.

Posebna pažnja bila je posvećena programu u čijem fokusu je afirmacija i valorizacija crnogorskog kulturno-istorijskog konteksta: Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020.

U oblasti međunarodne saradnje nastavljena je dobra praksa promocije i prezentacije programa EU, kao i učešća crnogorskog kreativnog sektora u međunarodnim asocijacijama, fondacijama i udruženjima.

Pregled aktivnosti realizovanih tokom 2018. godine

U skladu s utvrđenim javnim interesom u kulturi, a u cilju obezbjeđivanja ravnomjernog razvoja kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore i održivosti sektora kulture u cjelini, Ministarstvo kulture je sprovedo **tri godišnja javna konkursa**, i to za: *sufinansiranje projekata i programa od značaja za ostvarivanje javnog interesa u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva; realizaciju programa „Razvoj kulture na sjeveru“ i sufinansiranje programa i projekata kojima se obezbjeđuje zajedničko crnogorsko učešće na međunarodnim manifestacijama i festivalima*. Po tom osnovu, Ministarstvo kulture je sufinansiralo 208 projekata i programa, čiji su realizatori opštinske ustanove kulture i privredna društva registrovana u Crnoj Gori za obavljanje djelatnosti kulture, kao i pojedinci – realizatori autorskih projekata, sa ukupnim iznosom 754.550 €, i to: 21 iz oblasti likovne umjetnosti (32.400 €); 11 muzičkih i muzičko-scenskih projekata i programa (30.000 €); 42 književna projekta (44.050 €); 15 projekata književnog prevođenja (19.500 €); 6 časopisa iz oblasti kulture i umjetnosti (41.000 €); 4 pozorišne produkcije (18.000 €); 34 manifestacije i festivala (320.400 €); 7 projekata zajedničkog crnogorskog učešća na međunarodnim manifestacijama i festivalima (30.500 €) i 68 projekta iz Programa razvoja kulture na sjeveru (218.700 €).

Realizovan je program podrške razvoju kulture u Nikšiću pod nazivom „**Kultura mladih – Nikšić**“, kroz 14 programa (likovni, književni i muzički programi, manifestacije i festivali) za koje je Ministarstvo kulture opredijelilo 95.416 €.

Program Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020. - Program je koncipiran kao intersektorska strategija kojom se doprinosi valorizaciji državnog i kulturnog identiteta, prezentaciji multikulturnog konteksta Crne Gore, kreiranju strategije brendiranja Države, jačanju sektora kreativnih industrija itd.

Akcionim planom za sprovođenje Programa u 2018. godini bila je planirana realizacija ukupno devet (9) projekata, od kojih je realizovano osam (8) odnosno šest (6) u oblasti umjetničkih, kulturoloških i izdavačkih projekata, jedan javni konkurs za podršku kreativnim industrijama i naučno-istraživačkim projektima u kulturi i jedan projekat iz oblasti umjetničkih rezidencija (Montenegroartline visitor program).

Za projekat Evaluacija postojećih javnih politika, strategija, institucionalnog okvira, programa i modela finansiranja politike kulturnog identiteta Crne Gore, čiji su nosioci trebali da budu Ministarstvo kulture u saradnji sa Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti, Univerzitetom Crne Gore, ustanovama kulture na nacionalnom i opštinskom nivou, nezavisnim sektorom, umjetnicima i stručnjacima u kulturi, možemo reći da je realizovan samo djelimično. Razlozi za to su u kompleksnosti zahtjeva, velikom broju partnera i programa njime obuhvaćenih. U pitanju je istraživački projekat, čiji je cilj mapiranje bitnih nosilaca politike kulturnog identiteta.

U ovom dijelu realizovan je jedan strateški dokument Nacionalni program razvoja kinematografije, kao jedne specifične oblasti koja na različite načine referiše na politike kulturnog identiteta.

Inače, evaluacija kulturne politike Crne Gore biće pod posebnom pažnjom Ministarstva kulture tokom 2019. i 2020. godine, budući će u tom periodu biti neophodno pripremiti treću petogodišnju strategiju kulturnog razvoja, odnosno novi Program razvoja kulture, jer aktuelni važi za period 2016-2020. Na taj način će i predmetni projekat biti aktuelizovan u punoj mjeri.

Manifestacije i festivali od posebnog značaja za kulturu - Ministarstvo kulture je nastavilo sa kontinuiranom podrškom manifestacija i festivala kojima je dodijeljen status od posebnog značaja za kulturu: Filmski festival Herceg Novi – Montenegro film festival, Kotor Art i Ratkovićeve večeri poezije. Što se tiče Internacionalnog TV festivala u Baru, koji se ne realizuje od 2016. godine zbog institucionalnih problema u organizaciji samog festivala, nije bilo inicijative iz Opštine Bar o njegovoj revitalizaciji, tako da se festival nije održao ni u 2018. godini.

Shodno propozicijama dodjele ovog statusa, krajem godine, Ministarstvu kulture je dostavljena inicijativa Opštine Danilovgrad da se status manifestacije od posebnog značaja za kulturu dodijeli Međunarodnom simpozijumu skulpture, o čemu će Ministarstvo i ova opština pregovarati početkom 2019. godine.

Državne nagrade - Tokom 2018. godine sprovedena je procedura i organizovani su poslovi koje podrazumijeva dodjela državnih nagrada - **Petar Lubarda** i **Miroslavljevo jevanđelje**.

Državna nagrada Petar Lubarda dodijeljena je likovnoj umjetnici Milki Delibašić, za djelo pod nazivom „Statičnost unutar prolaznosti vremena“, iz 2017. godine, a prigodno uručivanje nagrade upriličeno je 14. 12. 2018. godine na Cetinju, prilikom otvaranja izložbe Salon „Petar Lubarda“ u Crnogorskoj galeriji umjetnosti „Miodrag Dado Đurić“.

Za dodjelu nagrade Miroslavljevo jevanđelje za 2018. godinu sprovedena je procedura dostavljanja i predlaganja kandidata, dok će se dodjela nagrade upriličiti početkom 2019. godine, prema propozicijama ove državne nagrade.

U skladu sa planiranom dinamikom obezbijedeno je regulisanje i ostvarivanje prava po osnovu statusa „**istaknuti kulturni stvaralac**“. Na kraju ovog izvještajnog perioda ukupno je 47 umjetnika sa navedenim statusom.

Takođe, planiranom dinamikom su realizovana i pitanja koja se odnose na ostvarivanje prava i obaveza **samostalnih umjetnika**. Pravo po ovom osnovu (na plaćanje doprinosa za ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu i uplatu obaveznih socijalnih doprinosa), na kraju 2018. godine imalo je 110 samostalnih umjetnika.

Tokom 2018. obezbijedena je **podrška mladom i talentovanom crnogorskom kadru** za školovanje ili stručno usavršavanje na referentnim međunarodnim visokoškolskim ustanovama. U tom smislu, podržana je edukacija 10 mladih talentovanih muzičara (jedan od podržanih studenata je osoba s invaliditetom), 5 mladih pozorišnih i filmskih stvaralaca i studenata menadžmenta u kulturi, 4 likovna umjetnika, kao i 1 rezidencijalni boravak iz oblasti književnosti.

Kada je riječ o **međunarodnoj promociji i prezentaciji crnogorske kulture**, Ministarstvo je kontinuirano podržavalo učešće domaćih autora na referentnim internacionalnim manifestacijama i festivalima.

Podržani su nastupi crnogorskih muzičara na sljedećim festivalima i takmičenjima: Green Music u Umbriji, Astor Pjacula u Buenos Ajresu, festivalu harmonikaša u Kanadi, takmičenju gitarista u Goriciji, takmičenju harmonikaša u Sarajevu, festivalu u Pragu, takmičenju flautista u Salernu, takmičenju harmonikaša u Kanadi, takmičenju violinista u Beču, kao i koncert *Tragom crnogorske muzičke baštine* u Berlinu.

Ministarstvo je podržalo i izlagačku djelatnost crnogorskih umjetnika u inostranstvu: izlaganje na simpozijumu u Turskoj, simpozijumu u Egiptu, kao i samostalne izložbe slika u Srbiji, samostalnu izložbu fotografija u Poljskoj, te učešća na Jesenjem salonu Pariz 2018 u Francuskoj i učešće na Puglia 2018 LANDXCAPES, vanrednom izdanju Bijenala mladih Mediterana i Evrope.

Takođe su podržani nastupi crnogorskih književnica i književnika koji su učestvovali na sljedećim manifestacijama održanim van Crne Gore: festival poezije u Rahovcu, festival poezije u Ređo Kalabriji, naučni skup „Žensko nasljeđe – Roba, spektakl ili muzej za sve“ u Zagrebu, naučni skup „Bugaristika u Evropi – u sadašnjosti i budućnosti“, u Sofiji.

U saradnji s panevropskom mrežom European Film Promotion, obezbijeđeno je referentno predstavljanje nacionalnog crnogorskog kandidata za nagradu Oskar u kategoriji Najbolji strani film u Los Anđelesu („Iskra“, režija: Gojko Berkuljan). Takođe, za šest crnogorskih filmova je obezbijeđeno učešće na filmskim festivalima: Venecija (dugometražni igrani film „Ti imaš noć“, režija: Ivan Salatić), Montreal (dugometražni igrani film „Između dana i noći“, režija: Andro Martinović), Festival filma Jugoistočne Evrope u Parizu i Berlinu (dugometražni igrani filmovi „Iskra“, režija: Gojko Berkuljan, i „The Books of Knjige - Slučajevi pravde“, režija: Zoran Marković, kratki igrani film „Soa“, režija: Dušan Kasalica i dokumentarni film „Mirsada“, režija: Danilo Marunović).

Ministarstvo kulture **podržalo je i niz nacionalnih i međunarodnih događaja** koji su održani u sali Ministarstva na Cetinju, i to: izložbu Galerije Most povodom 30 godina od izložbe *Slike mojih prijatelja u Biljardi*, retrospektivnu izložbu Miodraga Mija Adžića povodom 60 godina stvaralaštva, u saradnji sa Maticom crnogorskom, izložbu Cvjetke Hojnik, umjetnice iz Slovenije u saradnji sa Ambasodom Slovenije u Crnoj Gori, koncert umjetnica iz Grčke povodom Nacionalnog praznika Grčke, koncert Džefrija Lastrapesa, u saradnji s Muzičkom akademijom Cetinje, koncert Jevrejskog hora povodom jubileja Biblioteke Njegoš na Cetinju.

4.2. Direktorat za kulturnu baštinu

Direktorat za kulturnu baštinu je tokom 2018. godine, obavljao poslove koji se odnose na: zaštitu i očuvanje kulturne baštine; unaprjeđenje konzervatorske, muzejske, arhivske, kinotečke i bibliotečke djelatnosti; učešće u izradi i realizaciji međunarodnih programa istraživanja; praćenje propisa i procjenu njihovog uticaja na kulturnu baštinu; ostvarivanje saradnje sa NVO koje se bave zaštitom kulturne baštine; izradu tekstova nacrti i predloga zakona i drugih propisa iz ove oblasti i staranje o njihovom sprovođenju; vršenje nadzora nad radom Državnog arhiva, Uprave za zaštitu kulturnih dobara i javnih ustanova iz oblasti kulturne baštine čiji je osnivač država; utvrđivanje ispunjenosti uslova za osnivanje i rad javnih ustanova kulture iz oblasti kulturne baštine i realizaciju Akcionog plana Programa razvoja kulture 2016-20120, za tekuću godinu.

Pregled aktivnosti realizovanih tokom 2018. godine

Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2018. godinu – Direktorat za kulturnu baštinu vršio je poslove na sprovođenju navedenog programa, koji se odnosio na finansiranje i sufinansiranje 116 programa i projekta, u saradnji sa nacionalnim i opštinskim javnim ustanovama i organima uprave iz oblasti kulturne baštine, uključujući i druge subjekte koji doprinose zaštiti, unaprjeđenju i popularizaciji kulturne baštine. Finansijska sredstva za realizaciju projekata iznosila su **1.138.833,23 €**, od čega 420.000,00 € iz namjenskih sredstava. Ministarstvo kulture je tokom 2018. godine, kroz neposrednu komunikaciju i izvještavanje realizatora projekta, u kontinuitetu vršilo monitoring implementacije Programa zaštite. Od planiranih 116 projekata, 80 je u potpunosti realizovano, 31 projekat će se realizovati nakon izvještajnog perioda, a 5 projekata nijesu realizovana. Realizovani su projekti iz oblasti: konzervatorskih i arheoloških istraživanja (19 realizovano u potpunosti, 4 se relizuju u 2019. godini, a dva nijesu realizovana); izrade konzervatorskih projekata i/ili sprovođenje konzervatorskih mjera (17 realizovanih u potpunosti, a 20 se relizuju u 2019. godini); edukacije i doedukacije stručnog kadra (4 realizovana i 2 se realizuju u 2019. godini); popularizacije i prezentacije kulturne baštine (29 realizovano u potpunosti, 4 se relizuju u 2019. godini i dva nijesu realizovana); poboljšavanja uslova za zaštitu, očuvanje i prezentaciju kulturnih dobara, odgovorajućom opremom (10 realizovanih projekata, 1 se relizuje u 2019. godini i jedan nije realizovan).

Uvažavajući značaj ovog strateškog dokumenta, Direktorat je pripremio i **Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2019. godinu**, kojim je obuhvaćeno 85 projekata predloženih od strane nacionalnih i opštinskih javnih ustanova, organa lokalne samouprave i samostalnih organa uprave iz oblasti kulturne baštine, u ukupnom iznosu od **1.131.398,00€**.

Ministarstvo kulture je u kontinuitetu vršilo monitoring implementacije **menadžment planova**: Srednjovjekovnih nadgrobnih spomenika – stećaka, Utvrđenja Besac, Istorijskog jezgra Cetinja i Menadžment plana prirodnog i kulturno-istorijskog područija Kotor. Izvještaj o realizaciji akcionih planova menadžment planova: Stećaka - srednjovjekovnih nadgrobnih groblja, Utvrđenja Besac i Istorijskog jezgra Cetinja za 2017. godinu, Ministarstvo kulture je Vladi Crne Gore podnijelo izvještaj u 2018. godini. Nakon usvajanja predmetnih izvještaja, a shodno zaključcima Vlade Crne Gore, obrazovana su upravljačka tijela za Stećke – srednjovjekovna nadgrobnna groblja i Utvrđenje Besac.

Takođe, Ministarstvo kulture je predalo **Nominacioni dosije za nematerijalno kulturno dobro Bokeljska mornarica za upis na UNESCO Reprezentativnu listu**, koji je urađen u saradnji sa Nacionalnom komisijom UNESCO, Upravom za zaštitu kulturnih dobara, Etnografskim muzejem NMCG i Bokeljskom mornaricom.

Na prijedlog Ministarstva kulture, a nakon izvršenih kontrola u 2017. godini, Vlada Crne Gore je donijela **Odluku o obrazovanju Državne komisije za nadzor nad postupkom revizije muzejskog materijala i muzejske dokumentacije Javne ustanove Narodni muzej Crne Gore** ("Službeni list Crne Gore", broj 13/18). Zadatak Državne komisije je nadzor nad vršenjem postupka revizije navedenog muzejskog fonda, o čemu je Ministarstvo kulture, na osnovu izvještaja predmetne komisije, Uprave za zaštitu kulturnih dobara i JU Narodni muzej Crne Gore, dostavilo dva polugodišnja izvještaja Vladi Crne Gore.

Vlada Crne Gore je na prijedlog Ministarstva kulture utvrdila **Informaciju o kadrovskim kapacitetima organa i ustanova koji se bave zaštitom i očuvanjem kulturne baštine** (septembar 2018. godine), koja je urađena u okviru poslova na strateškom planiranju u kulturnoj baštini. Predmetna informacija obuhvatila je 533 zaposlena u organima državne uprave i nacionalnim javnim ustanovama, kao i 670 zaposlenih u lokalnim javnim ustanovama. Imajući u vidu rezultate analize, predložene su određene mjere za unaprjeđenje stanja, a koje se odnose na: izradu strategije razvoja kulturne baštine; saradnju Ministarstva kulture, Ministarstva prosvjete i ustanova visokog obrazovanja na organizovanju studijskog (osnovnog, master i doktorskog) programa konzervacije i restauracije u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, kao i stipendiranje budućih studenata za iste u Crnoj Gori ili u inostranstvu; saradnju Ministarstva kulture i Ministarstva prosvjete na organizovanju Standarda zanimanja, Standarda kvalifikacije, Programa obrazovanja za stručne kvalifikacije konzervator, kao i pripremu odgovarajućih programa iz djelatnosti zaštite i očuvanja kulturne baštine; izradu informatora o akademskim studijama iz oblasti kulturne baštine u inostranstvu; saradnju Ministarstva kulture, Ministarstva nauke i Crnogorske akademije nauka i umjetnosti na iniciranju aktivnosti na unaprjeđenju naučnih kapaciteta sektora kulturne baštine; godišnje finansiranje programa edukacije i doedukacije kadrova i druge aktivnosti; preporuke organima lokalne samouprave u pogledu izrade analize stepena implementacije propisa iz oblasti kulturne baštine, kao i elaborat o osnivanju, odnosno reorganizovanju lokalne javne ustanove, gdje nije implementirana zakonska obaveza uređena propisima iz oblasti kulturne baštine, odnosno bibliotečke i muzejske djelatnosti.

Direktorat za kulturnu baštinu je obavilo dvije kontrole u Pomorskom muzeju 09.02. i 15.11.2018. godine, a u cilju utvrđivanja stanja, broja i mjera zaštite muzejskog materijala sa statusom pokretno kulturno dobro.

Ministarstvo kulture je, na osnovu ovlašćenja iz člana 11 stav 3 Zakona o muzejskoj djelatnosti („Sl. list CG“, br. 49/10) i člana 28 Zakona o kulturi („Sl. list Crne Gore“, br. 49/08, 16/11 i 40/11), izvršilo utvrđivanje uslova za obavljanje djelatnosti u Javnoj ustanovi Muzeji i galerije Nikšić (23.02.), Javnoj ustanovi Muzeji i galerije Podgorice (16.02.), a radi utvrđivanja stanja i broja nedostajućih kulturnih dobara ili njihovih elemenata, ukoliko se radi o muzejskim zbirkama sa statusom kulturno dobro.

U Javnoj ustanovi Biblioteka za slijepe Direktorat za kulturnu baštinu je izvršio utvrđivanje uslova za obavljanje djelatnosti, 26. novembra 2018. godine, i o istom je Ministarstvo kulture izdalo rješenje za ispunjenost uslova.

Posvećeni očuvanju i razvoju državnog identiteta, ministar kulture i princ Nikola Petrović, pokrenuli su inicijativu o prenošenju posmrtnih ostataka članova dinastije Petrović Njegoš, shodno čemu je Vlada Crne Gore, na sjednici održanoj 27. decembra 2018. godine (Zaključci broj 07-6164 od 17. januara 2019. godine), na prijedlog Ministarstva kulture, usvojila **Informaciju o prenošenju posmrtnih ostataka članova dinastije Petrović Njegoš**, i zadužila Ministarstvo kulture da: pribavi odgovarajuća mišljenja Uprave za zaštitu kulturnih dobara, JU Narodni muzej Crne Gore i Prijestonice Cetinje, da nakon pribavljenih mišljenja Vladi dostavi informaciju sa prijedlogom inicijative i mišljenja navedenih subjekata, i Vladi dostavi prijedlog za formiranje koordinacionog odbora za prenos posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrović Njegoš, iz Italije, Francuske i Austrije. Ministarstvo kulture će u narednom periodu biti nosilac brojnih t aktivnosti na prenošenju posmrtnih ostataka sinova kralja Nikole I, Danila, Mirka i Petra, kao i unuka Mihaila.

Radi formiranja statistike, pristupa i daljeg korišćenja informacija o kulturnoj baštini Crne Gore, Ministarstvo kulture je u saradnji sa UNDP-om, obezbijedilo odgovarajuću opremu za **informacioni sistem** Uprave za zaštitu kulturnih dobara, koji je koncipiran kao kompleksan sistem za vođenje dokumentacije, pretraživanje i dalje korišćenje informacija o ukupnoj kulturnoj baštini.

Na osnovu podataka iz registara koji su u nadležnosti organa lokalne samouprave, Direktorat za kulturnu baštinu je izvršio unos podataka u Centralni registar spomen-obilježja, za 10 opština.

U skladu sa odredbama zakona i podzakonskih akata iz oblasti kulturne baštine, u Ministarstvu kulture su u toku 2018. godine, djelovale sljedeće komisije: Stručna komisija za dodjelu stručnih zvanja, Komisija za polaganje stručnog ispita, Komisija za izdavanje i oduzimanje konzervatorske licence, Komisija za izdavanje i oduzimanje istraživačke licence i Komisija za spomen – obilježja, o čemu je Ministarstvo postupalo u prvostepenom postupku.

U dijelu uspostavljanja **međunarodne saradnje**, realizovano je sljedeće: Prvo Međunarodno stručno savjetovanje o zaštiti podvodnih arheoloških lokaliteta i edukaciji profesionalnih ronilaca (septembar 2018. godine), a u organizaciji Regionalni ronilački centar za podvodno deminiranje i obuku ronilaca – Herceg Novi i Accademia Internazionale di Scienze e Tecniche Subacquee – Roma. Cilj savjetovanja je bio upoznavanje sa temama zaštite podvodnih arheoloških lokaliteta, novim rezultatima podvodnih arheoloških istraživanja u Crnoj Gori, pomorskom trgovinom kroz istorijska razdoblja, kao i osposobljavanje profesionalnih ronilaca. U okviru kulturne saradnje Ministarstva kulture Poljske i Ministarstva kulture Crne Gore, organizovana je studijska posjeta ustanovama culture u Varšavi, za 9 predstavnika crnogorskih nacionalnih ustanova i Ministarstva kulture.

Nastavljena je saradnja sa **Nacionalnim istraživačkim savjetom Italije**, odnosno Institutom za tehnologije primijenjene u kulturnoj baštini (ITABC) i Istorijskim institutom Univerziteta Crne Gore na polju proučavanja, zaštite i valorizaciji kulturne baštine; **Univerzitetom iz Mičigena** na sprovođenju sistematskih arheoloških istraživanja, uz korišćenje savremene multidisciplinarnе naučne metodologije i iz oblasti geologije, arheologije, paleozoologije i paleobotanike; **Arheološkim institutom Austrije, a na osnovu Memoranduma o saradnji** (potpisan u junu 2018. godine), realizovana je saradnja na polju edukacije i doedukacije stručnog kadra iz oblasti zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao i zajedničko djelovanje na polju zaštite nepokretnih kulturnih dobara. Na osnovu memoranduma, u periodu od 22. oktobra do 3. novembra 2018. godine, Arheološki institut Austrije u saradnji sa Ministarstvom kulture je, sproveo projekat istraživanja Austro-ugarskih fortifikacija u Crnoj Gori, na lokalitetima Goražde i Kosmač. Bitno je napomenuti da je podršku u realizaciji ovog projekta pružila Ambasada Austrije u Crnoj Gori kao i opštine Budva i Kotor.

Sistematska arheološka istraživanja u Risnu, nastavljena su u saradnji sa **Univerzitetom u Varšavi**, sa ciljem organizovanja arheološkog parka u kome bi se svi

elementi Rizona adekvatno konzervirali, restaurirali, prezentovali i stavili u službu turističke valorizacije i samoodrživosti.

Tokom 2018. obezbijeđena je **podrška stručnjacima** (pet bibliotekara za korišćenje COBISS-a) i **mladima** stručnjacima iz oblasti konzervatorske djelatnosti za master i specijalističke studije u inostranstvu (dvoje).

4.3. Direktorat za projekte od kapitalnog značaja za kulturu i promociju i razvoj kreativnih industrija

Shodno novom Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva kulture, u oktobru 2018. godine normativno je uspostavljen Direktorat za projekte od kapitalnog značaja za kulturu i promociju i razvoj kreativnih industrija.

Riječ je o Direktoratu za koji je planiran da vrši poslove koji se odnose na: realizaciju kapitalnih investicija u oblasti kulture, projekata iz oblasti valorizacije kulturne baštine i podrške kreativnim industrijama; priprema neophodne dokumentacije i realizacija kapitalnih investicija iz oblasti izgradnje, investicionog održavanja, tehničko-tehnološkog opremanje i korišćenje objekata kulture. Priprema, podrška i praćenje prioriternih projekata koji se odnose na kapitalne projekte valorizacije lokaliteta kulturne baštine; Priprema i pružanje informacija domaćim i stranim investitorima o mogućnostima ulaganja, usmjeravanje i podsticanje realizacije projekata u cilju valorizacije kulturne baštine. stvaranje uslova za prezentovanje investicionih potencijala u oblasti kulturne baštine u inostranstvu; obezbjeđivanje i realizaciju stranih donacija za kapitalne projekte, pristupanje i korišćenje međunarodnih fondova za valorizaciju kulturne baštine; staranje o realizaciji programa iz nadležnosti ovog organa koji se finansiraju iz budžeta Crne Gore.

Pregled aktivnosti realizovanih tokom 2018. godine

Uprkos činjenici da je Direktorat formiran tek u oktobru mjesecu, te da je u Direktoratu raspoređen samo jedan službenik, realizovano je niz aktivnosti koje su dominantno imale pripremni karakter za realizaciju projekata u 2019. godini.

U dijelu oblasti kreativnih industrija, kao jednoj novoj oblasti u Ministarstvu kulture, otpočeto je sa aktivnostima na izradi strateškog dokumenta koji će predstavljati dokumentacionu osnovu za razvoj ove oblasti. Urađen je koncept za izradu strateškog dokumenta - **Programa razvoja kreativnih industrija 2020-2022**, čija finalna izrada je predviđena za 2019. godine. Takođe, kroz program Program Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020, realizovan je Javni konkurs za sufinansiranje projekata i programa iz oblasti kreativnih industrija i naučnih istraživanja.

Konkursom su sufinansirana dva sektora: kreativnih industrija (realizaciju projekata koji su u funkciji produkcije sadržaja koji referišu na inovativne oblike prezentacije identiteta i Države uz primjenu savremenog dizajna i multimedije) i naučno-istraživačkih projekata (iz oblasti crnogorske kulturne istorije, crnogorskih studija kulture, istorije i teorije umjetnosti Crne Gore, koji su plod autorskog rada ili institucionalnog angažmana).

Na objavljeni konkurs pristiglo je 30 projektnih prijava, a stručna komisija, uz primjenu kriterijuma vrednovanja za sufinansiranje je **izabrala 11 projekata**. Na taj način, Crna Gora je dobila i prvih 10 tržišno orijentisanih proizvoda kojima se promoviše crnogorski kreativni i naučno-istraživački sektor, a svojim kvalitetom obezbjeđuju razvoj kulturne i kreativne industrije u Crnoj Gori.

U dijelu projekata od kapitalnog značaja za kulturu, realizovane su aktivnosti na pripremi tehničke dokumentacije za realizaciju značajnih projekata za oblast kulture. Tako je uradjena Elaborat za uspostavljanje „**Nacionalne kulturne kartice**“, realizovane su aktivnosti na izradi tehničke dokumentacije za uspostavljanje „**Bike sharing sistema**“ za valorizaciju potencijala kulturnih dobara, te otpočete aktivnosti na izradi sveobuhvatnog plana zaštite jedinica Narodnog muzeja Crne Gore. Takođe, izradjeni su i Elaborati energetske efikasnosti za 12 objekata iz oblasti kulture.

U dijelu infrastrukturnih objekata, pripremljen je projektni zadatak za potrebe raspisivanja javnog konkursa za idejno arhitektonsko rješenje za izgradnju **Muzeja Savremene umjetnosti u Podgorici**. Sprovedene su aktivnosti na izradi Elaborata za valorizaciju kulturnih dobara u južnom dijelu Crne Gore, te dopuna tehničke dokumentacije za rekonstrukcija objekta Starog zatvora u Kotoru za potrebe uspostavljanja **Kreativnog haba**.

4.4. Direktorat za medije

Shodno normativnim aktivnostima, Direktorat za medije radio je na izradi Nacrta zakona o medijima i Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore.

Na bazi Analize medijskog sektora u Crnoj Gori koju su sproveli eksperti Savjeta Evrope i Evropske unije na predlog Evropske komisije u okviru regionalnog projekta "Jačanje pravosudne ekspertize o slobodi izražavanja i medija u Jugoistočnoj Evropi (JUFREX)", Direktorat za medije pripremio je Informaciju o planu implementacije preporuka iz Analize medijskog sektora u Crnoj Gori za usklađivanje sa standardima Savjeta Evrope i Evropske unije (JUFREX), koja sadrži širok spektar institucija – ministarstva, nacionalni javni servis, regulatori, sudovi, tužilaštva, Uprava policije - kojima su upućene preporuke iz oblasti zakonodavstva, tržišta, institucija, samoregulacije, javnog medijskog servisa i medijske pismenosti, sprovede konkretne programske aktivnosti sa jasnim mjerama, dinamikom i indikatorima realizacije.

Direktorat za medije učestvuje u realizaciji Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016–2020.god. i Strategije za borbu protiv trgovine ljudima 2012–2018. (realizacija obaveza iz godišnjih akcionih planova).

Shodno Zakonu o medijima i načinu implementacije Preporuke Komiteta ministara Savjeta Evrope REC (2007)2 o raznovrsnosti medijskog sadržaja i podršci medijskom pluralizmu, realizovan je redovni godišnji Konkurs za sufinansiranje programskih sadržaja u lokalnim štampanim medijima i medijskim naučnim časopisima. Podrška lokalnim štampanim medijima realizuje se u cilju očuvanja tradicije i kulturne baštine, razvoja nauke i obrazovanja, informisanja na nivou lokalnih zajednica, informisanja o inkluziji RE populacije u crnogorsko društvo, informisanje o negativnom fenomenu trgovine ljudima. Podrška medijskim naučnim časopisima realizuje se u cilju razvoja nauke i obrazovanja i kulture, razvoju medijskog pluralizma i medijske pismenosti.

U skladu sa Strategijom za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016–2020. realizovan je redovni godišnji konkurs za izbor najboljeg istraživačkog priloga na temu „Socijalna integracija Roma u Crnoj Gori“. Autoru je dodijeljena plaketa i novčana nagrada na svečanosti koju, povodom 8. aprila, Svjetskog dana Roma, organizuju Ministarstvo kulture i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava. Dobitnik za 2018. godinu je Budimir Damjanović za tematski broj medijskog naučnog časopisa Medijska politika-istorija, život i položaj Roma.

U skladu sa Strategijom za borbu protiv trgovine ljudima 2012–2018. Ministarstvo je u saradnji s Kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima organizovalo obuku za novinare na temu „Uloga medija u borbi protiv trgovine ljudima“. Ministarstvo je takođe u skladu sa obavezama iz ove strategije sufinansiralo proizvodnju audiovizuelnog materijala (spota) koji ukazuje na negativan fenomen trgovine ljudima. Spot emituju javni servis, lokalni javni emiteri i komercijalni emiteri.

4.5. Ostale aktivnosti iz rada Ministarstva kulture

Intersektorska saradnja - U cilju uspostavljanja intersektorske saradnje, ustanovljeni su novi modeli zajedničke realizacije programa i projekata sa drugim državnim resorima, obrazovnim, naučnim i srodnim institucijama.

Saradnja sa sektorom turizma - Uz podršku Ministarstva, Turistička organizacije Prijestonice Cetinje, realizovala je projekat Kulturni vodič – Cetinje, koji predstavlja

objedinjenu ponudu programa i projekata nacionalnih i lokalnih ustanova kulture i obrazovanja, kao i umjetničkih organizacija civilnog i privatnog sektora koje djeluju u Cetinju.

Saradnja sa sektorom obrazovanja - U saradnji s Univerzitetom Crne Gore i Muzičkom akademijom sa Cetinja realizovan je Međunarodni simpozijum *Muzička pedagogija – izazov, inspiracija, kreacija*. Saradnja sa sektorom obrazovanja odnosi se i na koncertne aktivnosti učenika muzičkih škola, podržanih od strane Ministarstva kulture. To se odnosi na Muzički festival mladih Crne Gore, u organizaciji JU ŠOMO Herceg Novi, na kojem je učestvovalo oko 600 učenika, iz 14 nižih i 5 srednjih muzičkih škola, iz skoro svih gradova Crne Gore, i koncerte prvonagrađenih mladih muzičara, koji su održani u sali Ministarstva kulture na Cetinju.

U okviru saradnje s visokoškolskim ustanovama podržan je i 14. međunarodni skup anglista, koji je održan u organizaciji Filološkog fakulteta u Nikšiću 28. i 29. juna 2018.

Saradnja sa sektorom nauke - Ministarstvo kulture potpisalo je sporazum sa Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti o realizaciji Leksikona likovnih umjetnika Crne Gore.

Saradnja sa sektorom poljoprivrede - U 2018. godini nastavljene su aktivnosti na projektu intersektorske saradnje sa Ministarstvom poljoprivrede „Agro dizajn – crnogorska kultura hrane“, koji se sprovodi u okviru Programa Kreativna Crna Gora – Identitet, imidž, promocija 2017–2020, a realizovane su vizuelna dokumentacija o autentičnim poljoprivrednim proizvodima sa manifestacija i festivala posvećenih poljoprivrednoj proizvodnji i hrani, kao i radionice o dizajniranju ambalaže poljoprivrednih proizvoda, a sve to u saradnji s Fakultetom likovnih umjetnosti sa Cetinja.

Intersektorske strategije - Ministarstvo kulture intenzivno je saradivalo sa drugim resorima u izradi i realizaciji intersektorskih strateških i planskih dokumenata: Strategija za mlade 2017–2021. (Ministarstvo sporta); Strategija za razvoj i podršku darovitim učenicima 2015–2019, Strategija za prevenciju i zastitu djece od nasilja 2017–2021. (Ministarstvo prosvjete); Strategija za ostvarivanje prava djeteta 2019–2023. (Ministarstvo rada i socijalnog staranja); Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori 2013–2018. i 2019–2023, Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017–2021, Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016–2020. i Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017–2021. (Ministarstvo za ljudska i manjinska prava); Jadransko-jonska strategija, Strategija saradnje s iseljenicima 2015–2018. i 2019–2022. (Ministarstvo vanjskih poslova); Strategija za razvoj mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori 2018–2022. (Ministarstvo ekonomije), Strategija razvoja kulturnog turizma do 2023. godine (Ministarstvo turizma i održivog razvoja); Nacionalni plan Zaštite i spašavanja od zemljotresa i Nacionalni plan Zaštite i spašavanja požara (Ministarstvo unutrašnjih poslova), Komunikaciona strategija Vlade Crne Gore 2018–2020 (Generalni sekretarijat Vlade), Industrijske politike Crne Gore do 2020. godine (Ministarstvo ekonomije), kao i na Informaciji o potrebi potpisivanja Konvencije o krivičnim djelima koja se odnose na kulturna dobra (Ministarstva pravde).

Saradnja s nevladinim sektorom - Komisija Ministarstva kulture za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija, u aprilu 2018. godine, objavila je javni konkurs „Raznolikost izraza nezavisne kulturne scene“ za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija u oblastima umjetnosti i kulture. Na javni konkurs podnijeto je 195 prijava od strane 190 nevladinih organizacija, od čega je 97 prijava ispunilo administrativno-tehničke uslove i dostavljeno nezavisnim procjenjivačima radi bodovanja. U skladu s utvrđenom rang listom Ministarstvo je finansiralo 34 projekta u ukupnom iznosu od 340.866,48 €.

U postupku programiranja prioriternih oblasti i sredstava za finansiranje projekata NVO u 2019. godini, Ministarstvo kulture je sačinilo Sektorsku analizu, na osnovu strateških i planskih dokumenata i nakonsprovedenih konsultacija sa zainteresovanim nevladinim organizacijama. Konsultacije su obavljene u skladu s javnim pozivom - elektronskim putem i održavanjem konsultativnog sastanka 25.7.2018. godine. Odlukom Vlade od 15.11.2018. kultura i umjetnost su utvrđene kao prioritne oblasti od javnog interesa u kojima će se finansirati projekti i programi nevladinih organizacija u 2019. godini, i shodno tome, Zakonom

o budžetu Crne Gore za 2019. godinu, na poziciji Ministarstva kulture opredijeljena su sredstva u iznosu od 356.553,70 €.

U kontekstu zaštite i promocije raznolikosti kulturnih izraza, kao jednog od strateških ciljeva, te obezbjeđivanja podrške nosiocima tradicije nematerijalnih kulturnih dobara, organizovan je okrugli sto u saradnji sa NVO Udruženje folklornih ansambala Crne Gore, 15. novembra u Ministarstvu kulture na Cetinju.

Prepoznajući potrebu za doprinosom u očuvanju i zaštiti životne sredine, Ministarstvo kulture je, u novembru 2018. godine, uspostavilo saradnju s NVO Green heart na sakupljanju i reciklaži papira. Od strane NVO Green heart isporučeno je 25 kutija sa reciklažnom oznakom, koje su raspoređene u svim kancelarijama i hodnicima Ministarstva, radi odlaganja papirnog otpada, a koje će pomenuta NVO preuzimati jednom mjesečno i odvoziti u reciklažno dvorište. Takođe, Ministarstvo kulture je, u skladu sa svojim nadležnostima, podržalo i bilo uključeno u prijedlog Saveza slijepih u preduzimanju aktivnosti na ratifikovanju Marakeškog sporazuma.

4.5.1. Kabinet ministra

Aktivnosti Kabineta ministra tokom 2018. godine bile su usmjerene na organizaciju bilateralnih i multilateralnih susreta u zemlji i inostranstvu, učešća ministra na međunarodnim konferencijama i programima, otvaranju izložbi, festivala, simpozijuma i konferencija u zemlji i inostranstvu i drugih protokolarnih aktivnosti.

U cilju unapređenja institucionalne saradnje i ravnomjernog razvoja kulture u Crnoj Gori, realizovane su posjete lokalnim samoupravama, nacionalnim i opštinskim ustanovama kulture i susreti sa predstavnicima manifestacija, festivala i organizacija koje djeluju u raznim oblastima kulture.

Kabinet ministra je u kontinuitetu komunicirao sa medijima, objavljivao saopštenja i informacije o aktivnostima ministra i Ministarstva, organizovao pres konferencije, odgovarao na pitanja novinara i pružao podršku prilikom pripreme intervjua i TV i radio gostovanja.

4.5.2. Služba za opšte poslove i finansije

Služba za opšte poslove i finansije je blagovremeno i ažurno realizovala sve aktivnosti koje se odnose na: državnu pomoć (prijava državne pomoći za 2018. godinu i Izveštaj o dodijeljenoj državnoj pomoći za 2017. godinu), javne nabavke (Izveštaj o javnim nabavkama za 2017 godinu, Izveštaj o kršenju antikorupcijskih pravila u postupcima javnih nabavki za 2017. godinu, Plan javnih nabavki sa izmjenama za 2018. godinu).

Na osnovu Plana javnih nabavki za 2018. godinu, sprovedeno je 17 postupaka javnih nabavki, od čega su 2 postupka predata Upravi za imovinu na dalje postupanje i sprovođenje u skladu sa Uredbom o objedinjavanju javnih nabavki, roba i usluga ("Sl. list Crne Gore" br.74/17 i 75/18). Takođe, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ("Sl. list Crne Gore" br.42/11, 57/14, 28/15 i 42/17), Ministarstvo kulture je donijelo Pravilnik za sprovođenje postupka hitnih nabavki dana 27.02.2018. godine.

Shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list CG", br. 87/18 i 02/19), čl. 61 je propisano da „Ministarstva i organi uprave, kojima je ovom uredbom izmijenjen djelokrug rada, usklade akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ove Uredbe. U skladu sa navedenim, Prijedlog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva kulture je u proceduri, a Kadrovski plan za 2019. godinu, pripremiće se nakon usvajanja pomenutog Pravilnika.

Preko Uprave za kadrove, objavljeno je trinaest oglasa za popunjavanje radnih mjesta u Ministarstvu kulture. Na predlog ministra, Vlada Crne Gore je imenovala jednog državnog sekretara.

Izvršen je godišnji popis osnovnih sredstava i obračun amortizacije.

Ažurno su obavljani svi poslovi koji se odnose na finansijsko i računovodstveno poslovanje Ministarstva i institucija iz nadležnosti Ministarstva kulture.

U cilju profesionalnog usavršavanja službenici Ministarstva kulture su preko Uprave za kadrove pohađali 15 obuka.

4.6. Uprava za zaštitu kulturnih dobara

Uprava za zaštitu kulturnih dobara (u daljem tekstu: Uprava), sa sjedištem na Cetinju i područnom jedinicom u Kotoru - kao organ uprave u sastavu Ministarstva kulture, u cilju zaštite i očuvanja kulturne baštine Crne Gore, tokom 2018. godine, realizovala je aktivnosti, koje se odnose na upravne i sa njima povezane stručne poslove.

Integralna zaštita – studije zaštite kulturnih dobara, mišljenja na planska dokumenta i davanje smjernica - Uprava je u izvještajnom period izdala 23 rješenja o donošenju Studija zaštite kulturnih dobara i 90 mišljenja na prostorno plansku dokumentaciju. U cilju zaštite i očuvanja Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora Uprava je obrazovala pet stručnih timova za izradu Pojedinačne procjene uticaja na baštinu - HIA Studija. Takođe, izdato je 179 akata (dopisa, mišljenja, stručnih stavova, smjernica), po zahtjevima pravnih/fizičkih lica i upućeno 48 zahtjeva Upravi za inspekcijske poslove;

Odobrenja za istraživanja - Uprava je u izvještajnom period izdala 17 rješenja – odobrenja za sprovođenje istraživanja i 5 rješenja o obustavi radovi u cilju vršenja arheoloških istraživanja;

Konzervatorski uslovi - Uprava je u izvještajnom periodu izdala je 115 konzervatorskih uslova za izradu konzervatorskih projekata za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima, kao i 40 saglasnosti na projektnu dokumentaciju na osnovu izdatih konzervatorskih uslova;

Uspostavljanje zaštite kulturnih dobara - Uprava je u izvještajnom periodu prihvatila 18 inicijativa, sačinila 7 elaborata o valorizaciji kulturnih vrijednosti i donijela 6 rješenja o utvrđivanju statusa kulturno dobro;

Ostale aktivnosti – Uprava je donijela 19 rješenja po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, izdala 74 mišljenja na izvoz umjetnina van granica Crne Gore, kao i 21 mišljenje na ponudu prava preče kupovine. Predstavnici Uprave uzeli su učešće u radnim timovima za izradu Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti kulturnih dobara, te Zakona o zaštiti prirodnog i kulturnog – istorijskog područja Kotora. Takođe, aktivno je rađeno na izradi Nacionalne strategije zaštite, očuvanja i održivog korišćenja kulturne baštine – identifikacija nepokretnih kulturnih dobara koja imaju potencijal za ekonomsku valorizaciju i izrada elaborata o njihovim uslovima, karakteristikama i mogućim budućim namjenama. Uprava je u kontinuitetu pratila tačke Vladinih komisija KPS i KEPIF i Dnevni red/tačke Vlade, a u izvještajnom periodu, direktor Uprave je organizovao/participirao brojnim sastancima iz domena djelatnosti/ nadležnosti Uprave, u matičnoj instituciji/ PJ Uprave, Ministarstvu kulture, kao i drugim resorima/ministarstvima, opštinama i institucijama, a ostvarena je saradnja sa pisanim i štampanim medijima, kojima je blagovremeno odgovarano na postavljena novinarska pitanja i intervjuje. Takođe, službenici Uprave pohađali su obuke/seminare koje je organizovala Uprava za kadrove i drugi. Osim navedenog Uprava je preduzimala aktivnosti, iz domena svoje nadležnosti, na realizaciji Akcionog plana usvojenog od strane Vlade Crne Gore, te Odluka Komiteta za svjetsku baštinu iz 2014, 2016 i 2018. godine, sve u cilju zaštite izuzetnih univerzalnih vrijednosti Prirodno i kulturno istorijskog područja Kotora;

Kadrovski i prostorni kapaciteti - Uprava koristi objekte na Cetinju i Kotoru. Poslove obavlja kroz dva sektora i tri područne jedinice u Kotoru (za teritorije opština Kotor, Tivat, Herceg Novi i Budva) i Podgorici i Mojkovcu (za teritorije opština Andrijevica, Bar, Berane, Bijelo Polje, Danilovgrad, Kolašin, Mojkovac, Nikšić, Plav, Plužine, Pljevlja, Podgorica, Rožaje, Šavnik, Ulcinj i Žabljak), sa 36 zaposlenih. Imajući u vidu složenost poslova koje obavlja ovaj organ, evidentan je nedovoljan broj kadrovskih kapaciteta, sa iskustvom u ovoj oblasti. Iz tog razloga Ministarstvo kulture će u buduće, raditi na jačanju kadrovskih kapaciteta, u ovom organu, kako bi se odgovorilo složenim poslovima koje obavlja ovaj organ.

4.7. Državni arhiv Crne Gore

Aktivnosti Državnog arhiva Crne Gore (u daljem tekstu: DACG), koji je samostalni organ državne uprave osnovan za vršenje arhivske djelatnosti na području Crne Gore, u 2018. godini, bile su usmjerene u pravcu: poboljšanja uslova i kvaliteta rada, realizacije redovnih zadataka i obaveza iz arhivske i izdavačke djelatnosti, saradnje sa državnim organima i drugim subjektima, saradnje sa Međunarodnim arhivskim savjetom i državnim arhivima i dr.

Izdavačka djelatnost - DACG je, pored godišnje publikacije Arhivskih zapisa, objavio pet publikacija, i to: Žana Tasan, „Profesor Mihailo Bukvić kao narodni poslanik 1909-1914“, knjiga II, Ana Pejović i Rajka Knežević, „Crnogorski i hercegovački vojnici poginuli za vjeru i otačstvo u ratu za vrijeme od 1875-1880“, Arhivski zapisi 2017., knjiga I i II, Srđan Martinović; A. Berkuljan, „Crnogorski vojni sanitet“, Bojović Dragoslav; Jadranka Selhanović, „Crna Gora u NOR-u, okružni komitet KPJ“, knjiga II.

Prezentacija arhivske građe – DACG je kroz 4 izložbe prezentovao istraživačke projekte u 2018. godini, i to: Izložba dokumenata „Prvi svjetski rat – Život u okupiranom Cetinju“, autori Zorica Plamenac i Aleksandar Berkuljan, Internet izložba „Manastir Brčeli“, II dio, Fotodokumentarna izložba pod nazivom „Carinarnice II reda Bar; dokumentacija za dvovlasne prolaznice 1928“ i izložba „Crna Gora u dokumentima IAK“ (stalna postavka). U sklopu manifestacije „**Neđelja arhiva**“ obilježen je i Međunarodni dan arhiva, u okviru koje je organizovano 60 aktivnosti (izložbe dokumenata, predavanja, posjete Arhivima od strane polaznika predškolskog uzrasta, učenika i studenata, posjete školama, održavanje časova istorije).

Međunarodna saradnja – DACG je ostvario saradnju sa Međunarodnim arhivskim savjetom (ICA), Forumom slovenskih kultura (organizovanje zajedničke izložbe pod nazivom „Žene u Velikom ratu“, održanoj u Savjetu Evrope u Strazburu i ICARUS-om (Međunarodni centar za Arhivska istraživanja), radi održavanja i širenja arhivske mreže među arhivima Evrope kao i prevazilaženja poteškoća u procesu digitalizacije. U okviru programa „Evropska godina kulturne baštine“ organizovana je izložba dokumenata i fotografija „Cetinje u Prvom svjetskom ratu“.

Kadrovski kapaciteti – DACG ima 152 zaposlena lica, što je 26 manje u odnosu na broj predviđen Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Zbog specifičnosti djelatnosti, DACG u kontinuitetu organizuje stručno osposobljavanje zaposlenih, te su u 2018. godini tri službenika pohađala školu u Trstu u organizaciji Međunarodnog instituta za arhivske nauke, a pod pokroviteljstvom Centralnoevropske inicijative (CEI). Shodno propisanim obavezama, DACG je započeo poslove na izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, u cilju racionalizacije radnih mjesta u državnoj upravi, tj. što efikasnije i svrsishodnije popune radnih mjesta.

Prostorni kapaciteti - DACG vrši djelatnost na teritoriji države, te ima organizacione jedinice u gotovo svim opštinama, sa površinom poslovnog prostora cca 6.052 m². Od toga je 3.698 m² prostor za smještaj arhivske građe, 1.415m² kancelarijski prostor, a preostalih 939 m² se odnosi na konzervatorsku radionicu, čitaonice, izložbeni prostor i ostalo. U vlasništvu DACG, tj. države je 4.140 m² ili 68% od ukupnog prostora koji koristi navedeni organ državne uprave. U cilju sanacije eksterijera objekta državnog arhiva – Arhivski odsjek Kotor urađen je nacrt projekta od strane Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore, koji je predat je Upravi za zaštitu kulturnih dobara na saglasnost. Izvedeni su zanatski radovi u zgradi Državnog arhiva Cetinje kojim su poboljšani uslovi rada zaposlenih. Takođe su na zgradi urađeni radovi na poboljšanju izgleda fasade (skidanje grafita).

U 2018. godini, za potrebe *Odjeljenja za tehničku zaštitu arhivske građe* nabavljena su dva stola za konzervaciju i restauraciju oštećenih dokumenata i stalak za sušenje papira. Izvršena je nabavka arhivskih polica za Arhivski odsjek Ulcinj, Cetinje i Bijelo Polje, kao i nekoliko računara, kancelarijskog namještaja i arhivskih kutija i specijalnog japanskog papira i drugih materijala za potrebe Odjeljenja za konzervaciju i restauraciju arhivske građe.

5. MEĐUNARODNA SARADNJA I EVROPSKE INTEGRACIJE

5.1. Sporazumi i protokoli o kulturnoj saradnji

Tokom 2018. godine potpisani su i usvojeni sljedeći dokumenti iz oblasti međunarodne saradnje:

- Memorandum o saradnji između Ministarstva kulture Crne Gore i Arheološkog instituta Austrije,
- Program saradnje u oblasti kulture između Ministarstva kulture Crne Gore i Ministarstva kulture Republike Albanije, za period 2018–2020,
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Argentine o saradnji u oblasti kulture.

5.2. Saradnja s UNESCO

Lista svjetske baštine - Crna Gora ima četiri upisa na Listi svjetske baštine UNESCO, od čega dva samostalna: Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotor (od 1979. godine) i Nacionalni park Durmitor (od 1980. godine). Dodatna dva upisa su novijeg datuma i riječ je o multinacionalnim nominacijama: Stećci - srednjovjekovna groblja (zajednički upis Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije) od 2016. godine, kao i Venecijanska utvrđenja od XVI do XVII vijeka (zajednički upis Crne Gore, Hrvatske i Italije) od 2017. godine.

Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotor je ključni prioritet djelovanja Crnogorske nacionalne komisije za UNESCO, koja je 2017. godine Vladi predložila usvajanje Akcionog plana za postizanje Odluke Komiteta za svjetsku baštinu, usvojene u Istanbulu 2016. godine. Usvajanje Akcionog plana predvidjelo je niz značajnih mjera usmjerenih na poboljšanje institucionalno-pravne osnove zaštite *izuzetnih univerzalnih vrijednosti*, ali i niz konkretnih aktivnosti u tom pravcu. Tokom 2018. godine realizovane su sljedeće aktivnosti usmjerene na ovo Područje:

- Realizovana je **Reaktivna monitoring misija UNESCO**, koja je boravila u Crnoj Gori od 29.10. do 3.11.2018. godine. Misija je obavila sastanke sa svim relevantnim subjektima koji su odgovorni i koji djeluju u Području (Ministarstvo kulture, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Kabinet Predsjednika Vlade, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Opština Kotor, Institut za biologiju mora, Luka Kotor, Savjet za upravljanje Prirodnim i kulturno-istorijskim područjem Kotor, kontakt osoba za primjenu Konvencije, NVO EXPEDITIO, NVO Društvo prijatelja bokeljske baštine). Misija je obišla cjelokupno Područje s posebnom pažnjom na lokalitete koji su atributi/nosioci izuzetnih, univerzalnih vrijednosti. Izvještaj misije stigao je nedavno i predstavlja smjernicu za sve institucije, kako bi se na pravi način pristupilo adekvatnoj zaštiti i očuvanju UNESCO vrijednosti. Nacionalna komisija je pripremila i organizovala cjelokupan program, sastanke i terenski obilazak;

- U decembru 2018. godine, održana je četvorodnevna **Regionalna radionica o izradi Procjene uticaja na baštinu (HIA)**, koju su vodila dva ICCROM eksperta i koja je bila usmjerena na sticanje znanja o pripremi procjene uticaja na baštinu. Pored učesnika iz Crne Gore iz različitih institucija nacionalnog i lokalnog nivoa i civilnog društva, radionici su prisustvovali i predstavnici Albanije, Bosne i Hercegovine, Srbije i Makedonije;

- Nastavljena je komunikacija i **saradnja sa Radnim timom Arhitektonskog fakulteta** Univerziteta Crne Gore, koji je zadužen za izradu sveobuhvatne HIA za cjelokupno Područje, kako bi dokument bio prilagođen UNESCO Izvještaju o dokumentu koji im je prethodno dostavljen.

Nacionalni park Durmitor - Nacionalna komisija je, u novembru 2018, uz Ministarstvo održivog razvoja i turizma, bila domaćin Savjetodavnoj misiji UNESCO, kojoj je upućeno pozivno pismo povodom izmjena granica koje su prethodno usvojene na nacionalnom nivou.

Stećci - srednjovjekovna groblja - Tokom prošle godine konstituisano je Upravljačko tijelo na nacionalnom nivou, sačinjeno od svih zainteresovanih strana. Pored toga, Nacionalna komisija je učestvovala na redovnom sastanku Međudržavnog tijela za upravljanje stećcima, tokom predsjedavanja Republike Srbije.

Nacionalna komisija je finansirala izradu projekta saobraćajne signalizacije za sva tri lokaliteta stećaka (Grčko groblje, Šćepan Polje u Plužinama i Grčko groblje i Bare Žugića na

Žabljaku). Ministarstvo održivog razvoja i turizma sufinansira izradu signalizacije, a njeno postavljanje očekuje se na proljeće 2019. godine.

Venecijanska utvrđenja od XVI do XVII vijeka - Nacionalna komisija je, tokom izvještajnog perioda, pratila sprovođenje Menadžment plana za tri države i učestvovala u saradnji u zajedničkim aktivnostima. Povodom inicijative za ekstenziju nominacije na tvrđavu Forte Mare u Hecreg Novom, Nacionalna komisija nastavlja sa nadgledanjem aktivnosti koje propisuju sprovođenje tendera i izvođenje konzervatorskih mjera, a zatim izradu nominacionog dosijea za ekstenziju.

II Tentativna lista - Tokom 2018. godine Tentativna lista Crne Gore, takozvana Lista čekanja, odnosno popis prirodnih i kulturnih dobara za koje država smatra da treba da se u perspektivi nađu na UNESCO listi, uvećana je za dva nova upisa: Stari grad Ulcinj i Bukove šume. U saradnji s lokalnom samoupravom, nakon prethodne odluke UNESCO da se Stari grad Ulcinj ne uklapa u nominaciju Venecijanskih utvrđenja, odlučeno je da se krene u proces samostalne kandidature. Pored toga, na inicijativu Nacionalne komisije, Crna Gora se priključila multinacionalnoj nominaciji bukovih šuma, sa lokalitetom Biogradska gora. Izrada nominacionog dosijea je u početnoj fazi, a proces će voditi stručnjaci iz Švajcarske.

Nematerijalna baština - U martu 2018. predat je prvi nominacioni dosije za upis nematerijalnog dobra Crne Gore - Bokeljske mornarice, za upis na Reprezentativnu listu nematerijalne baštine čovječanstva. Nacionalna komisija je koordinirala i sprovodila izradu dosijea, koja je podrazumijevala intenzivnu saradnju sa samom organizacijom Bokeljske mornarice, prikupljanje saglasnosti lokalne zajednice, pripremu video materijala i fotografija. UNESCO je obavijestio državu da je dosije u potpunosti zadovoljio tehničke parametre i da je stavljen u proceduru, a odluka će biti donijeta krajem 2019. godine.

Saradnja i učešće na sastancima - Generalna sekretarka Nacionalne komisije učestvovala je na Komitetu za svjetsku baštinu u Bahreinu i Komitetu za nematerijalnu baštinu na Muaricijusu. Pored toga, Nacionalna komisija participirala je na ostalim sastancima ekspertskeg nivoa koji se odnose na teme iz djelokruga UNESCO, od čega je posebno važan sastanak Savjeta ministara kulture Jugoistočne Evrope u Sarajevu. Nastavljena je uspješna saradnja sa Ministarstvom prosvjete na projektu ASP.Net mreže škola za održivi razvoj. Prošle godine poptisana su i dva memoranduma o saradnji sa NVO po pitanju njihovog učešća na Radionici o HIA, kako bi se stečeno znanje stavilo u službu upotrebe od strane institucija, kad za to postoji javni interes.

Upućen je prijedlog imena za mlade profesionalce, odnosno staž u UNESCO, na osnovu javnog poziva. Prijavljeno je 15 kandidata koji su se prijavili Nacionalnoj komisiji.

Finansiran je program obilježavanja Dana džeza - 30. april.

5.3. Učešće u IPA programima prekogranične saradnje

Interreg IPA program prekogranične saradnje Italija – Albanija – Crna Gora

U okviru prvog poziva Interreg IPA prekograničnog programa saradnje Italija – Albanija – Crna Gora koji je objavljen u martu 2017. godine, Ministarstvo kulture učestvuje na sljedećim projektima:

MONET - „Culture in Motion in Adriatic Networks of Museums“: čiji je osnovni cilj stvaranje mreže muzeja i kulturnih lokacija i promocija prirodne i kulturne baštine kroz valorizaciju muzeja u smislu menadžmenta, infrastrukture i usluge. Ministarstvo kulture Crne Gore je na ovom projektu vodeći partner, dok su ostali partneri iz Italije Pino Pascali Muzej, ARATRO Univerzitet Molize i Regija Pulja, a iz Albanije Nacionalna galerija umjetnosti iz Tirane i Muzej fotografije Marubi. Pridruženi partneri su Ministarstvo kulture Albanije i Opština Leće. Ukupan iznos dobijene podrške iz IPA fondova za ovaj projekat je: 980.100 €, od čega je predviđeni budžet MKU 202.663 €, a 15% nacionalnog sufinansiranja iznosi 30.399,45 €.

U okviru realizacije IPA projekta MONET u toku 2018. godine angažovani su projektni, finansijski i komunikacioni menadžer, a partneri su organizovali početni (kick off sastanak) na Cetinju i drugi sastanak Nadzornog komiteta i Upravnog odbora projekta u Polinjanu a Mare u Pulji. Potpisan je Memorandum o razumijevanju za stvaranje mreže muzeja u programskom

području. Partneri su objavili međunarodni javni poziv za mlade umjetnike koji će učestvovati u dvonedjeljnim programima razmjene koji će biti realizovani u sljedećim institucijama: Narodni muzej Crne Gore (Cetinje, Crna Gora); Centar savremene umjetnosti (Podgorica, Crna Gora); Fondacija Pino Pascali (Polignano a Mare, Pulja, Italija); Arheološki muzej Ribezzo (Brindisi, Pulja, Italija); ARATRO (Kampobaso, Molize, Italija); Nacionalna galerija umjetnosti Tirana (Tirana, Albanija); Nacionalni muzej fotografije „Marubi“ (Skadar, Albanija). Angažovana je i konsultantska firma koja je pripremila logo projekta i nacrt Komunikacionog plana. U skladu sa pravilima Programa, pripremljen je prvi i drugi (interim) izvještaj o napretku. Sljedeći sastanak u okviru projekta biće organizovan u Tirani.

HAMLET - „Highlighting Artisanal Manufacturing, cuLture and Eco Tourism“: Projekat je baziran na promociji manje poznatih turističkih destinacija koje baštine ruralnu arhitekturu i kulturnu posebnost. Izabrani lokaliteti u Crnoj Gori koji će biti obuhvaćeni projektom je oblast Skadarskog jezera i Bihorska oblast. Glavne aktivnosti projekta biće vezane za promociju tradicionalnih zanata ovih oblasti i njihova integracija sa nepokretnim kulturnim dobrima, sa posebnim ciljem turističke valorizacije ovih lokaliteta. Ministarstvo kulture na ovom projektu učestvuje kao projektni partner, a Zajednica opština kao pridruženi partner. Glavni partner je Ministarstvo kulture Albanije, a ostali partneri su Istraživački institut URI iz Albanije, i iz Italije: CNA Bari (Zanatska komora) i Puglia Promozione (Regionalna agencija za turizam), a Regija Pulja pridruženi partner. Ukupan iznos dobijene podrške iz IPA fondova za ovaj projekat je: 975.800 €, od čega je predviđeni budžet MKU 203.260 €, a 15% nacionalnog sufinansiranja iznosi 30.489 €. U okviru realizacije IPA projekta HAMLET u toku 2018. godine angažovani su projektni i finansijski menađer, a partneri su organizovali početni (kick off sastanak) u Tirani, drugi sastanak Nadzornog komiteta i Upravnog odbora projekta u Cetinju i treći u Bariju. U skladu sa pravilima Programa, pripremljen je prvi i drugi (interim) izvještaj o napretku.

Tematska IPA: U okviru Interreg IPA CBC programa Italija – Albanija – Crna Gora - poziva za tematske projekte, Ministarstvo kulture je vodeći partner projekta 3C „Cross-border exchange for the development of Cultural and Creative Industries“. Projekat je baziran na stvaranju kulturnih i kreativnih habova na tri lokacije na projektnoj teritoriji, a kroz njegovu realizaciju biće restaurirana Zgrada Zatvora u Kotoru, Zgrada Kinostudija u Tirani i lokacije u Turiju, Bari. U restauriranim prostorima će se održavali programi iz svih oblasti baštine i stvaralaštva (radionice, rezidencije umjetnika, predavanja), a sa ciljem razvoja kreativnih industrija u regionu. Ministarstvo kulture Crne Gore je vodeći partner, a projektni partneri su: Ministarstvo ekonomije (CG), Regija Molize, Kulturna fondacija Molize i Regija Pulja (IT), Ministarstvo kulture Republike Albanije i Institut za zaštitu spomenika kulture (AL), dok je Nacionalni centar za kinematografiju (AL) pridruženi partner. Projekat je u postupku ugovaranja sa Zajedničkim tehničkim sekretarijatom Programa, a aktivnosti u 2018. godini odnosile su se na pripremu projektne aplikacije i Studije izvodljivosti za valorizaciju zgrade Zatvora u Starom gradu Kotoru. U toku je finalizacija procesa aplikacije pri čemu je sa partnerima postignut dogovor. Očekuje se da ugovori budu potpisani u narednih par mjeseci.

Interreg IPA program prekogranične saradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora

Ministarstvo kulture je decembra 2018. godine prijavilo dva projekta u okviru Interreg IPA prekograničnog programa saradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora, a obje aplikacije podrazumijevaju učešće Ministarstva u svojstvu glavnog partnera. Projekat CHAIN podrazumijeva restauraciju Tvrđave Onogošt u Nikšiću i Tvrđave Fortica u Opštini Novi Grad (partner iz Hrvatske je Opština Novi Grad; ukupan budžet 1.561.141,95 €, budžet MKU 789.167,98 €). Projekat STRENGTH (ukupan budžet 1.716.571,18 €, budžet MKU 1.037.808 €) podrazumijeva osnivanje filmskog studija na Cetinju, a partner iz Hrvatske je asocijacija Restart. Proces evaluacije je u toku, a rezultati se očekuju na jesen 2019. godine.

5.4. Učešće u programima Evropske unije

Evropska godina kulturne baštine i Dani evropske baštine

Ministarstvo kulture se, u saradnji sa drugim državama Evrope, ali i nacionalnim i lokalnim institucijama iz oblasti kulture, uključuje u obilježavanje ovog jubileja, sa ciljem približavanja kulturne baštine široj javnosti, podsticanja međukulturalnog dijaloga, promocije lokalnih vještina i tradicije, te isticanja dobrih praksi u oblasti zaštite i očuvanja kulturnih dobara. U dosadašnjem periodu na lokalnom i nacionalnom nivou realizovano je više od 200 događaja, a 19 inicijativa dobilo je logo Evropske godine kulturne baštine. Samo neki od događaja realizovanih u dosadašnjem periodu su Dani evropske baštine (40 programa), Dani evropskog filma (32 programa), Obilježavanje stogodišnjice rođenja Ingmara Bergmana (sedam programa), Etno kamp Kolašin, Dan i noć muzeja (35 programa), Nedelja arhiva (93 događaja), Međunarodni dan ICOMOS, Svjetski dan knjige i autorskih prava, Obilježavanje 270 godina od rođenja Petra I Petrovića Njegoša, Izložba „Izrada Bihorskog ćilima“, obilježavanje Dana Evrope, javni poziv za dostavljanje priča o evropskoj kulturnoj baštini, poziv za dostavljanje radova za međunarodnu naučnu konferenciju o trendovima u razvoju turizma, foto konkurs „Naša kulturna baština – evropsko nasljeđe“ i dr. Kao jedan od ključnih događaja u okviru obilježavanja Evropske godine kulturne baštine 2018., ovogodišnje izdanje Dana evropske baštine organizovano je pod sloganom „Umjetnost dijeljenja“. Dani evropske baštine obilježeni su u jedanaest opština, sa četrdeset programa realizovanih u periodu od 21. do 30. septembra 2018. godine. Svečano otvaranje manifestacije organizovano je 21. septembra na Univerzitetu Crne Gore kada je upriličena izložba „140 godina od održavanja Berlinskog kongresa 1878. i prvog sticanja nezavisnosti Crne Gore“ i naučna konferencija „Kulturna baština Crne Gore“. Program Dana evropske baštine 2018 bio je baziran na organizovanju izložbi, predavanja, radionica, koncerata, a obuhvatao je i posjete nacionalnim parkovima i kulturnim dobrima. Programi koji su besplatni za posjetioce organizovani su u Budvi, Bijelom Polju, Cetinju, Herceg Novom, Kotoru, Kolašinu, Nikšiću, Podgorici, Rožajama, Ulcinju i Šavniku.

Kreativna Evropa

Od početka 2018. godine, Filmski centar Crne Gore je preuzeo koordinaciju potprograma MEDIA.

Potprogram Kultura: U 2018. godini su objavljena dva konkursa i to za književno prevodilaštvo i projekte saradnje Na prošlogodišnjem konkursu za evropske projekte saradnje, podnešena je jedna aplikacija iz Crne Gore, ali nije odabrana za finansiranje. Na konkurs za književno prevodilaštvo prijavljene su dvije izdavačke kuće iz Crne Gore, ali njihove aplikacije nijesu odobrene.

Tokom 2018. godine održane su četiri radionice MEDIA potprograma u Podgorici i dva info dana potprograma Kultura na Cetinju i Podgorici. Desk Kreativna Evropa svakodnevno ima komunikaciju sa potencijalnim aplikantima za podnošenje prijave za aktuelne konkurse. Tokom 2019. godine su planirane aktivnosti na promociji i vidljivosti ovog programa koji predstavlja najveći program podrške namijenjen institucijama i organizacijama iz kulturnog, kreativnog i audiovizuelnog sektora.

Evropa za građane

Tokom 2018. godine objavljena su četiri poziva za dostavljanje projektnih prijedloga, na kojima nije bilo odabranih organizacija iz Crne Gore.

5.5. Učešće u programima Savjeta Evrope

Eurimaž

Tokom 2018. godine nastavljena je i okončana kompleksna procedura prijema Crne Gore u potporni fond za kinematografiju Savjeta Evrope Eurimaž. U saradnji s Filmskim

centrom Crne Gore, sačinjen je izvještaj o stanju crnogorske kinematografije u posljednjih deset godina, obezbijeđeno učešće predstavnika Ministarstva i Filmskog centra na sjednici Upravnog odbora fonda u cilju prezentacije stanja u oblasti aktuelne crnogorske kinematografije, nakon čega je krajem 2018. godine Savjet Evrope obavijestio Crnu Goru da će od 1. januara 2019. godine i zvanično biti članica Eurimaža, za što će biti potrebna godišnja kontribucija u iznosu od 126.000 €.

Kulture rute

Ministarstvo kulture je, u saradnji sa Savjetom Evrope i Evropskim institutom za kulturne rute, 13. marta 2018. godine organizovalo prezentaciju programa „Kulturne rute Savjeta Evrope“. U okviru prezentacije potpisana su pisma namjere o partnerstvu između Evropskog instituta za kulturne rute i Univerziteta Donja Gorica i Univerziteta Crne Gore, sa ciljem jačanja saradnje u oblasti kulturnog turizma i upravljanja kulturnom baštinom. U dosadašnjem periodu, iskazana je zainteresovanost za uključivanje u kulturne rute vina i maslinovog drveta.

5.6. Ostali međunarodni programi i manifestacije

U izvještajnom periodu potpisan je Okvirni sporazum o Traduki - Projektu za podršku i posredovanje u realizaciji prevodilačkih projekata u Jugoistočnoj Evropi za period 2019–2020. godine. Time je za crnogorski književni, prevodilački i izdavački sektor obezbijeđeno dalje učešće u aktivnostima Evropske mreže za književnost i knjige Traduki, a posebno pristup godišnjem fondu koji iznosi 620.000 €. Takođe, nastavljena je praksa apliciranja i obezbjeđivanja sredstava za realizaciju projekata crnogorskog sektora u ovoj oblasti.

Tokom 2018. godine Ministarstvo kulture je nastavilo aktivno učešće u drugim međunarodnim asocijacijama, inicijativama i mrežama: Formu slovenskih kultura, Bijenale mladih Mediterana i Evrope, međunarodna fondacija Ana Lind, Evropska filmska mreža.

6. PREGLED AKTIVNOSTI JAVNIH USTANOVA IZ OBLASTI KULTURE

6.1. Javne ustanove iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva

JU Crnogorsko narodno pozorište

Crnogorsko narodno pozorište (u daljem tekstu: CNP) u 2018. godini realizovalo je dvije premijere, 20 repriznih predstava kao dio redovnog repertoara, muzičke, filmske i druge programe. Repertoar je realizovan isključivo na Velikoj sceni, zbog adaptacije Scene Studio (predstave sa Scene Studio prilagođene su izvođenju na Velikoj sceni u 2018. godini). Realizovano je 178 programa, i to: 131 pozorišnih, 21 muzičkih i drugih programa, dok je na sceni CNP izvedeno 34 gostujućih programa. Ukupno je bilo 43.704 posjetilaca.

Premijere - U 2018. godini CNP je realizovalo dvije nove predstave: „Ekvinocijo“, režija: Ivica Kunčević i „Bure baruta“, režija: Dejan Projkovski.

Gostovanja - CNP je u 2018. godini imalo 13 gostovanja na scenama u zemlji i regionu, odnosno u: Cetinju, Tivtu, Herceg Novom, Baru, Kotoru, Budvi, Nikšiću, Pljevljima, Kumanovu, Sarajevu, Bitolju. Na svojoj sceni, CNP je ugostilo sljedeća pozorišta i teatarske grupe: Narodno pozorište Sarajevo, Narodno pozorište Bitolj, Slovensko narodno gledališče Maribor, Narodno pozorište Novi Sad, Hrvatsko narodno kazalište Split, Baletska trupa „Roy Assaf Company“, Kraljevsko pozorište „Zetski dom“, Barski ljetopis, Nikšićko pozorište, Centar za kulturu Tivat, Baletska škola „Princeza Ksenija“.

Festivali - Tokom 2018. godine u CNP je prvi put održan Festival narodnih pozorišta – Maštanije, dok je CNP zabilježilo gostovanja na domaćim i regionalnim festivalima.

Festival narodnih pozorišta Maštanije je regionalna i revijalna teatarska manifestacija koja podrazumijeva učešće poznatih i priznatih narodnih pozorišta, kreirana sa ciljem da se

ovdašnjoj publici predstave aktuelne regionalne pozorišne produkcije. Festival je održan u periodu od 30. maja do 8. juna. Izvedeno je šest predstava nacionalnih pozorišta iz Slovenije, Hrvatske, Srbije, Makedonije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore.

CNP je sa svojim predstavama učestvovalo na sedam festivala u zemlji i regionu: Bitola Šekspir Festival, Bitolj, Makedonija („Zimska bajka“, režija: Dino Mustafić); 21. Regionalni festival „Denovi na komedija“, Kumanovo, Makedonija („Urnebesna tragedija“, režija: Veljko Mićunović); Festival narodnih pozorišta Maštanije („Zimska bajka“, režija: Dino Mustafić); Kotor art – Kotorski festival pozorišta za djecu, Crna Gora („Da, da Šekspir“, režija: Petar Pejaković); Barski ljetopis („Koza ili ko je Silvija“, režija: Danilo Marunović); Grad teatar Budva („Samoubica“, režija: Veljko Mićunović); 13. Festival mediteranskog teatra Purgatorije Tivat („Ekvinocijo“, režija: Ivica Kunčević).

Saradnja - U 2018. godini CNP je ostvarilo saradnju sa Muzičkim centrom Crne Gore, Televizijom Crne Gore (TVCG), Crnogorskom kinotekom, Fakultetom dramskih umjetnosti, Kraljevskim pozorištem „Zetski dom“, Nikšićkim pozorištem, Centrom za kulturu Tivat, JU Herceg fest, Festivalom Grad Teatar, Festivalom Barski ljetopis, Ambasadama Bugarske, Rumunije, Poljske, Republike Češke i Narodne Republike Kine u Crnoj Gori, Ambasadom Kanade u Beogradu, Festivalom internacionalnog alternativnog teatra (FIAT), Kulturno-ekonomskim centrom Azerbejdžana u Crnoj Gori, Sekretarijatom za društvene djelatnosti opštine Pljevlja, Udruženjem mladih sa hendikepom Crne Gore (UMHCG), Zavodom za transfuziju krvi Crne Gore, Crvenim krstom, Umjetničkom školom za muziku i balet „Vasa Pavić“, Baletskom školom „Princeza Ksenija“, Al Jazzera Balkans, Kulturnim centrom Nikola Đurković, d.o.o. „Trag“, The Israeli Coreographers Association for Roy Assaf Company, Srpskim narodnim pozorištem Novi Sad, JU Narodnim teatrom Bitola, Narodnim kazalištem Split, vokalnim ansamblom „Singidunum“, NU Centrom za kulturu Trajko Prokopjev.

U saradnji sa TVCG U 2018. godini pokrenuta je emisija „Teatrovizija“, sa ciljem da se popularizuje pozorišna umjetnost, umjetnički dometi i edukativna uloga narodnog pozorišta. U okviru prvog ciklusa „Teatrovizije“ u 2018. godini snimljeno je i emitovano sedam epizoda.

Marketing i promotivne aktivnosti - Rad CNP kontinuirano prate svi štampani i elektronski mediji u zemlji, a o programima su povremeno izvještavali i regionalni mediji. CNP producira video spotove svojih i gostujućih programa, koji se emituju na ovdašnjim televizijama, a mjesečne repertoare objavljuje u dnevnim listovima. Javnost se o svim programima i aktivnostima informiše i putem redovnih konferencija za medije, štampanjem i distribucijom mjesečnih repertoara (afiša), postera, plakata i kataloga o predstavama, kao i putem zvaničnog internet sajta, te društvenih mreža (Facebook, Instagram) i Youtube kanala. U 2018. godini je, u sklopu veb sajta, kreirana internet prodavnica, čime je publici znato olakšan pregled aktuelnih programa, kao i rezervacija i kupovina ulaznica. Za predstave koje su premijerno izvedene na Velikoj sceni, obezbijeđen je engleski titl. Tokom cijele godine važe popusti za đake, studente i penzionere od 50% za sve programe osim premijernih i gostujućih naslova, a u februaru i martu po peti put je realizovana akcija „Dvoje kao jedno – zaljubite se u pozorište“ koja podrazumijeva 50% popusta za sve programe u produkciji CNP.

Kadrovski i prostorni kapaciteti - Od 197 radnih mjesta predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, na kraju 2018. godine bilo popunjeno 126. Bilo je 13 korisnika Programa stručnog osposobljavanja (petoro glumaca, troje ekonomista, po jedan pravnik, arhitekta, producent i dizajner vizuelnih komunikacija).

U 2018. godini Direkcija javnih radova Crne Gore, odnosno izvođač, sprovodili su radove na adaptaciji Scene Studio koji su počeli u oktobru 2017. godine. Takođe, realizovane su aktivnosti renoviranja i sanacije scenskih prostora, toplovodnog sistema i scenske mehanike, kao i parcijalna nabavka scenske opreme.

Budžet - Pored budžetskih sredstava u 2018. godini u iznosu od 2.243.711,45 €, CNP je ostvarilo sopstvene prihode u ukupnom iznosu od 171.543,96 €.

JU Kraljevsko pozorište „Zetski dom“

U toku 2018. godine, Kraljevsko pozorište „Zetski dom“ (u daljem tekstu: Pozorište) realizovalo je 184 programa: 157 na matičnoj sceni (70 predstava i 6 dječjih predstava, 7

koncerata, 8 filmskih projekcija, 10 drugih programa, 56 Studio programa glume), 18 gostovanja u Crnoj Gori i 9 u inostranstvu. Programima Pozorišta prisustvovalo je 17.911 posjetilaca.

Premijere - Pozorište je tokom 2018. godine samostalno realizovao pet premijera: „Bog Masakra“, režija: Siniša Evtimov; „Apartman Savoja“, režija: Slobodan Milatović; „Kučka“, režija: Arpad Šiling; „Pobuna mornara“, režija: Diego de Brea, i „Kapital“, režija: Andraš Urban.

Dan umjetničkog obrazovanja je poseban program u kojem je učestvovalo oko 2000 djece iz crnogorskih osnovnih i srednjih škola. Osim upoznavanja s istorijatom i sadržajem Pozorišta, učenicima se tokom posjete obezbjeđuje gledanje predstave, adekvatne njihovom uzrastu, uz razgovore sa glumcima. Program se realizuje u saradnji s ministarstvima prosvjete i kulture.

Gostovanja - S predstavama „Dokle pogled seže“, „Leptir“, „Orkanski visovi“, „Sin“, „Pobuna mornara“, „Kučka“, Pozorište je realizovalo 18 gostovanja u Crnoj Gori (Podgorica, Bijelo Polje, Tivat, Bar, Budva, Petnjica, Nikšić). Predstave „Sin“, „Leptir“, „Kapital“, „Bog Masakra“, „Dokle pogled seže“ i „Kučka“, po pozivu prestižnih pozorišta, izvođene su u regionu i inostranstvu (Beograd, Užice, Sarajevo, Zagreb, Ljubljana, Vraca, Viterbo, Pariz).

Festivali - U Crnoj Gori, Pozorište je učestvovalo na pet festivala: Barski ljetopis, Bar („Orkanski visovi“, „Sin“, „Leptir“), Purgatorije, Tivat („Orkanski visovi“), Grad tetar, Budva („Bog masakra“), FIAT, Podgorica („Sin“), Korifej, Kolašin („Bog masakra“).

Na inostranim festivalima Pozorište je učestvovalo sa sljedećim predstavama: „Malo o duši“ (BITEF, Beograd), „Sin“ (Festival malih teatarskih formi i NETA - Vraca, Bugarska; Dani Jurisava Korenića, Kamerni teatar, Sarajevo, BiH), „Kučka“ (Festival Quartieri dell'arte, Viterbo, Italija), „Leptir“, (Mess, Sarajevo, BiH).

Nagrade - Pozorište je u izvještajnom periodu dobilo osam festivalskih nagrada, od čega tri u Crnoj Gori i pet u inostranstvu: predstava „Leptir“ - nagrada za najbolju režiju Andrašu Urbanu, kao i specijalna nagrada za glumački izraz Ani Vujošević na Barskom ljetopisu, nagrada za najbolje korišćenje muzike i zvuka, kao i nagrada magazina Dani „Vrli novi svijet“ na festivalu MESS, Sarajevo; predstava „Sin“ - nagrada za postavku savremene dramaturgije na festivalu NETA u Vraci, Bugarska, nagrade za najbolji tekst i najbolju režiju na festivalu Dani Jurisava Korenića, Sarajevo; predstava „Orkanski visovi“ - specijalna nagrada za umjetničko dostignuće na festivalu Purgatorije, Tivat.

Međunarodni projekti - Pozorište je kao nosilac projekta dobilo pravo na sufinansiranje programa u okviru EU projekta „Intereg IPA-CBC Program Italija–Albanija–Crna Gora“. Realizacijom ovog programa u toku 2018. obezbijeđeno je 65.046,13 €. Takođe, nastavljena je realizacija projekta EU Collective plays, s tim sto je Pozorište preuzelo ulogu vodećeg partnera, pa je iz ovog fonda obezbijeđeno 30.000 €.

Saradnja - Pozorište je nastavilo saradnju definisanu sporazumima sa RTCG, RTV Cetinje, Fakultetom dramskih umjetnosti i Crnogorskim narodnim pozorištem, a uspješno saraduje sa većim brojem nezavisnih organizacija (Fond za aktivno građanstvo, Fondacija Sv. Petar Cetinjski, Otvoreni kulturni forum, Udruženje novinara Crne Gore).

Pozorište je kao član značajnih evropskih pozorišnih udruženja *NETA* i *European route of historic theatres* nastavilo aktivnu saradnju i učestvovalo na sastancima i konferencijama koje su održane u njihovom radu.

Marketing i promotivne aktivnosti - Osim na veb stranici, Pozorište je svoje aktivnosti promovisalo i putem društvenih mreža. Nastavljena je dugogodišnja praksa najavlivanja programa, kao i gostovanja u medijima.

Kadrovski kapaciteti - Od 23 radna mjesta sa 25 izvršilaca, koliko je sadržano u Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka, na kraju 2018. godine bilo je zaposleno 20 radnika.

Pozorište je pripremlilo novi Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova kojim je predviđeno i uvođenje umjetničkog ansambla. Ta činjenica inicirala je povećanje broja izvršilaca u Pozorištu, tako da novopripremljeni akt ima sistematizovano ukupno 45 izvršilaca, za koji još nije obezbijeđena saglasnost Vlade.

Radi stručnog osposobljavanja, u toku 2018. godine u Pozorištu su pripravnički staž obavila četiri lica sa VSS, od čega dvoje pravnika i po jedan reditelj i glumac.

Prostorni i tehnički kapaciteti - Realizacija radova vezanih za glavni projekat rekonstrukcije zgrade sa dvorištem nije otpočela u 2018. godini, jer je neophodno projektnu dokumentaciju uskladiti s novim tehničkim pravilima, pa se nastavak ovih aktivnosti očekuje u 2019.

Budžet - Pozorište je raspolagalo sa ukupno 377.752,11 € od kojih 249.000,00 € ostvarena budžetska sredstva i 128.752,11 € sopstveni prihodi (95.046,13 € iz EU fondova i 33.705,98 € prodaja ulaznica i predstava). Utrošeno je ukupno 427.145,13 €.

U cilju podsticanja većeg obima umjetničkog repertoara, kao osnovne svrhe i misije zbog koje je Pozorište osnovano, uštedama sa drugih budžetskih pozicija omogućeno je da neizmireni iznos finansijskih obaveza na dan 31.12.2018. ostane samo 23.388,99 €. Navedene finansijske obaveze su izmirene početkom januara 2019. godine, pa je na taj način Pozorište svoje poslovanje nastavilo bez finansijskih tereta po bilo kojem osnovu kao i bez sudskih sporova.

JU Centar savremene umjetnosti Crne Gore

Centar savremene umjetnosti Crne Gore (u daljem tekstu: Centar) u 2018. godini realizovao je 22 projekta u sopstvenoj produkciji i 6 u saradnji sa drugim institucijama, a ukupan broj posjetilaca bio je 25 000. Uz crnogorske umjetnike, Centar je u 2018. godini predstavio publici umjetnike iz regiona (Srbija, Bosna i Hercegovina, Slovenija, Kosovo, Hrvatska, Makedonija), Njemačke i Italije.

Saradnja - Centar je u 2018. godini ostvario saradnju sa sljedećim institucijama: Ambasadam Njemačke u Crnoj Gori i Goethe institutom iz Beograda (izložba fotografija Eriha Salomona i Barbare Klem), Fakultetom likovnih umjetnosti Cetinje (izložba studenata povodom 30 godina od osnivanja FLU), Ambasadam Republike Italije u Crnoj Gori (izložba „Novi sjaj renesanse“ i izložba povodom Nedjelje italijanskog jezika u svijetu), Mrežom Alumnista iz Ujedinjenog Kraljevstva u Crnoj Gori (izložba mladih crnogorskih umjetnika) i Galerijom savremene likovne umjetnosti iz Niša (izložba „Mera – granica“).

Gostovanja - Centar je predstavio crnogorske umjetnike u Sofiji, u galeriji Nacionalne akademije umjetnosti i u Nišu, u Galeriji savremene likovne umjetnosti. Dio fonda iz perioda Galerije umjetnosti nesvrstanih zemalja predstavljen je na izložbi „Gradove smo vam podigli“ koju je realizovao Centar za kulturnu dekontaminaciju iz Beograda.

Venecijansko bijenale umjetnosti - U saradnji s Ministarstvom kulture, Centar je izabrao Petricu Duletić, istoričarku umjetnosti, za kuratorku Paviljona Crne Gore na 58. Venecijanskom bijenalu umjetnosti (11. maj – 24. novembar 2019. godine). Nakon što je realizovan konkurs, za umjetnika koji će predstavljati Crnu Goru na ovoj prestižnoj smotri savremene umjetnosti izabran je Vesko Gagović sa projektom „Odiseja (Lebdeći objekat)“.

Bijenale mladih umjetnika „Art EX-YU“ - U decembru 2018. godine realizovano je prvi put u Podgorici Bijenale mladih umjetnica i umjetnika „Art EX-YU“ u saradnji s Fakultetom likovnih umjetnosti Crne Gore i Fondacijom „Čano Koprivica“, a uz pokroviteljstvo Ministarstva kulture.

Fond - U cilju evidencije, zaštite i očuvanja umjetničkog fonda, Centar je primijenio nove standarde shodno Zakonu o muzejskoj djelatnosti i predlozima Revizione komisije Centra. U tom cilju odštampane su: Inventarna knjiga, Knjiga ulaza muzejskog materijala, Knjiga izlaza muzejskog materijala, naljepnice Centra sa osnovnim podacima o muzejskim predmetima. Prethodne knjige su zaključene, podvučene, pečatirane i deponovane.

Sprovedene su konzervatorske mjere na 17 umjetničkih predmeta, dok su na konzervatorskom tretmanu tri umjetnička djela. Od predviđenih 167 muzejskih predmeta za preuramljivanje ili uramljivanje, realizovano je 81: 12 radova iz Azijske zbirke, 16 radova iz Latinoameričke zbirke, 40 radova iz Evropske zbirke i 13 radova iz Afričke zbirke. Realizacija predloženih mjera teče po planu, u skladu s budžetskim sredstvima.

Kadrovski kapaciteti - U skladu s Godišnjim planom za stručno usavršavanje, koji je usklađen sa Zakonom o budžetu, odobrena su sredstva za 6 zaposlenih koji su imali obuke za polaganje stručnih ispita i pohađali master studije. Kroz Vladin program za stručno usavršavanje u 2018. godini obuku u Centru završile su tri pripravnice (studijski programi:

Istorija umjetnosti, Istorija i teorija umjetnosti, Slikarstvo). Savjet Centra je 25. decembra 2018. usvojio Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, a Vlada Crne Gore je dala saglasnost na Pravilnik na sjednici održanoj 17. januara 2019. godine. Na kraju 2018. godine ukupan broj zaposlenih u Centru bio je 41.

Prostorni i tehnički uslovi - U 2018. godini znatno su unaprijeđeni uslovi za rad kroz redovno održavanje objekata i nabavku neophodne opreme za rad i realizaciju izložbi.

Budžet - Budžet Centra za 2018. godinu u iznosu od 696.288,57 € realizovan je u skladu sa Zakonom i Programom rada. Ostvaren je i sopstevni prihod u iznosu od 5.362,42 €.

JU Muzički centar Crne Gore

Muzički centar Crne Gore (u daljem tekstu: MCCG), u 2018. godini, realizovao je ukupno 30 koncerata Crnogorskog simfonijskog orkestra (u daljem tekstu: CSO). Gotovo polovina koncerata (16) je održana u Podgorici, a ostali (14) u drugim crnogorskim gradovima.

Gostovanja - Nastupi CSO organizovani su u Nikšiću, Tivtu, Kotoru, Baru, Pljevljima i Cetinju. Posebno su značajni koncerti u Baru u okviru Barskog ljetopisa i novom Domu kulture u Pljevljima. CSO je s izuzetnim uspjehom nastupio sa horom RTV Srbije, u Beogradu, povodom Dana nezavisnosti Crne Gore.

Izdavačka djelatnost - MCCG je tokom 2018. u saradnji sa Sekretarijatom za kulturu Glavnog grada objavio knjigu Kosane Radojević: *Pijanisti i muzička misao*. Završen je rad na kapitalnom etnomuzikološkom izdanju: *Narodne melodije Crne Gore*, u kojem je sabrano 700 melodija koje je etnomuzikolog Miodrag Vasiljević zapisao tokom pedesetogodišnjeg istraživanja u Crnoj Gori. Ovaj projekat se realizuje u saradnji sa Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti. Za štampu je pripremljeno i izdanje dr Slobodana Jerkova: *Svadbene melodije Spiča*, a u pripremi je *Monografija* posvećena dirigentkinji Darinki Matić-Marović.

Saradnja - MCCG saraduje s brojnim institucijama i pojedincima iz Crne Gore, regiona i zemalja Evrope: RTV Crne Gore, Crnogorsko narodno pozorište, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Kraljevsko pozorište „Zetski dom“ (MIT festival), Nikšićko pozorište, Nikšić gitar fest, Barski ljetopis, Centri za kulturu Tivta, Kotora i Pljevalja, Muzička produkcija RTV Srbije, Ambasada Crne Gore u Beogradu, Ambasade Austrije i Poljske, Francuski institut.

Međunarodni projekti - MCCG je u okviru programa Creative Europe realizovao tri projekta: *Music close up network*, *Euro Strings* i *MEDINEA*. U okviru ovih projekata priređene su ukupno 22 manifestacije (festival, namjenski koncert, majstorske radionice, predavanja, usavršavanje menadžmenta...). U 2018. MCCG je započeo i novi projekat s asocijacijom Lutijeri bez granica (*Lutiers Sans Frontiers*) sa sjedištem u Belgiji, a koji okuplja graditelje gudačkih instrumenata iz nekoliko evropskih zemalja. Cilj ovog projekta, koji će uz podršku Vlade Belgije trajati nekoliko godina, jeste da se u Podgorici uspostavi regionalni centar za graditelje gudačkih instrumenata. Tri sesije realizovane tokom 2018. okupile su polaznike iz Crne Gore i Albanije.

Marketing i promotivne aktivnosti - Djelatnost MCCG najavljuje se i prati u svim crnogorskim medijima, uključujući RTVCG, lokalne televizije, sve štampane medije i portale.

Kadrovski kapaciteti - U MCCG tokom 2018. godine bilo je 75 zapošljenih, a preko Uprave za kadrove bio je angažovan jedan pripravnik.

Budžet - Zakonom o budžetu u 2018. za MCCG su opredijeljena sredstva u iznosu od 1.684.307,30 €.

JU Filmski centar Crne Gore

Filmski centar Crne Gore (u daljem tekstu: Filmski centar) je za godinu dana svog rada realizovao brojne i značajne aktivnosti koje su umnogome unaprijedile crnogorsku kinematografiju i doprinijele njenoj boljoj međunarodnoj prezentaciji i promociji.

Pored aktivne saradnje na pripremi Nacionalnog programa razvoja kinematografije 2018–2023, prioritarna aktivnost ove ustanove bila je prikupljanje namjenskih sredstava od naknade za filmski fond čija je naplata započela 2018. godine. Prikupljanje namjenskih

sredstva realizuje se planiranom dinamikom, a time se obezbjeđuju uslovi za sprovođenje Nacionalnog programa.

Promotivne aktivnosti i festivali - U cilju promocije crnogorske kinematografije Filmski centar je bio prisutan na: When East Meets West u Trstu, Berlinskom filmskom festivalu, Festu u Beogradu, Kanskom filmskom festivalu, Filmskom festivalu u Puli, Sarajevo film festivalu, Festivalu dokumentarnog filma u Lajpcigu, Balkan Film Marketu u Tirani. Takođe, Filmski centar podržavao je tokom 2018. godine nacionalnu i internacionalnu promociju za osam crnogorskih filmova koji su uvršteni u programe značajnih evropskih i svjetskih festivala poput Sarajevo Film Festivala, Filmskog festivala u Montrealu, Filmskog festivala u Veneciji, Festivala dokumentarnog filma u Lajpcigu, itd. U oktobru 2018. Filmski centar je pokrenuo redizajn veb sajta koji će biti u funkciji od aprila 2019.

Saradnja - Filmski centar je na osnovu sporazuma o saradnji podržao i realizaciju pojedinačnih programskih cjelina crnogorskih filmskih festivala, koji se tiču filmske edukacije i promocije rodne ravnopravnosti, kao i radionice koje organizuju Udruženje glumaca Crne Gore i Udruženje filmskih producenata i reditelja Crne Gore. Filmski centar je u 2018. bio pokrovitelj dvije značajne festivalske nagrade. U okviru 32. Filmskog festivala Herceg Novi – Montenegro film festivala prvi put je organizovan program Mini Pitch u kojem je Filmski centar obezbijedio finansijski dio nagrade za nagrađene projekte. Filmski centar je u 2018. godini postao i počasni sponzor CineLink Co-production Marketa koji se realizovao u okviru Sarajevo Film Festivala. Nagrada koja nosi zvanični naziv „Film Centre of Montenegro CineLink Award 2018“ dodijeljena je projektu „A Cup of Coffee and New Shoes On“ (Albanija, Grčka) čiji je reditelj Gentian Koçi. U oktobru 2018. godine u saradnji s najprestižnijim evropskim trening programom za producente Filmski centar je organizovao EAVE dvodnevnu radionicu koju su vodili Katriel Šori, dugogodišnji direktor Izraelskog filmskog fonda i Lise Lense-Møller, producentkinja iz Danske nominovana za Oskara. Takođe, rukovođenje MEDIA Deskom Crne Gore rezultiralo je brojnim radionicama u Crnoj Gori, konsultacijama i promotivnim aktivnostima u okviru međunarodnih festivala (Berlin, Kan, Tirana, Banja Luka, Ohrid, itd).

Članstvo u međunarodnim organizacijama - Filmski centar je učestvovao na sjednici Generalne skupštine asocijacije European Film Promotion u Kanu, SEE Cinema Network u okviru Balkan Film Market u Tirani, godišnjoj skupštini Evropske audiovizuelne opservatorije u Parizu, Best Practice Exchange u Kanu. Na sjednici Upravnog odbora potpornog fonda za kinematografiju Savjeta Evrope Eurimaž (Eurimages) u Montrealu, Kanada, direktor Filmskog centra je zajedno s predstavnikom Ministarstva kulture učestvovao u razmjeni mišljenja i prezentaciji nacionalnog izvještaja o stanju u crnogorskoj kinematografiji u proteklih deset godina, a u okviru procesa prijema Crne Gore u ovaj fond.

Projekti - U okviru programa Ministarstva kulture „Kreativna Crna Gora: identitet, imidž, promocija“, Filmski centar priprema publikaciju „Montenegro - Film Destination“. Filmski centar učestvuje i u projektu CIRCE koji se finansira iz IPA INTERREG ITA–ALB–MNE programa pretprijetne pomoći EU. Apulia Film Commission je nosilac ovog projekta u saradnji sa albanskim partnerom – Albanskim nacionalnim centrom za kinematografiju, crnogorskim partnerom – Filmskim centrom Crne Gore i italijanskim partnerom – regijom Molize. Pridruženi partneri su: Ministarstvo kulture Crne Gore, Ministarstvo kulture Republike Albanije i Ministarstvo za kulturnu baštinu i turizam Republike Italije.

Konkursi za sufinansiranje proizvodnje kinematografskih djela - Kada je u pitanju oblast produkcije, sprovedeni su planirani konkursi za sufinansiranje proizvodnje kinematografskih djela u sedam kategorija: dugometražni igrani film, dugometražni dokumentarni film, kratkometražni igrani film, kratkometražni dokumentarni film, razvoj scenarija, razvoj projekta i manjinske koprodukcije, u okviru kojih su podržana 24 projekta u ukupnom iznosu od 839.000€.

Kadrovski kapaciteti - Od ukupno devet radnih mjesta koliko je planirano Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, u 2018. godini popunjeno je šest.

Budžet - Iz državnog budžeta Filmski centar je finansiran u ukupnom iznosu od 792.269,99 €, dok su istovremeno posredstvom naknada za filmski fond obezbijeđena i namjenska sredstva u ukupnom iznosu od 200.000 €.

6.2. Javne ustanove iz oblasti kulturne baštine

JU Narodni muzej Crne Gore

JU Narodni muzej Crne Gore (u daljem tekstu: NMCG) je u 2018. godini svoje aktivnosti, u najvećem dijelu, usmjerila na poslove revizije muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, koji su se obavljali kroz rad 7 komsija za reviziju fonda: Istorijskog muzeja-stalna postavka, Muzeja kralja Nikole, Njegoševom muzeju i Njegoševoj rodnoj kući, Umjetničkog muzeja, Etnografskog muzeja, kao i za reviziju svih oblika dokumentacije, arhivskog fonda i bibliotečkog fonda. Nadalje, NMCG je realizovao preko 60 programa, od čega je 30 izložbi, arheološka istraživanja na dva lokaliteta, tri konzervatorska projekta za arheološke lokalitete i niz drugih programa.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije vršena je u okviru pet radionica Konzervatorsko-restauratorske službe koje su tokom izvještajnog perioda kroz postupak konzervatorske zaštite obrađivali 1.380 muzejskih predmeta. Pored navedenih poslova, radilo se i na sređivanju i digitalizovanju dokumentacije ovog odjeljenja.

Istraživanja - U okviru aktivnosti Arheološkog muzeja Crne Gore, urađeni su konzervatorski projekti arhitekture na lokalitetima Oblun i Svač i realizovana arheološka istraživanja u okviru Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, na praistorijskom lokalitetu Crvena Stijena, selo Petrovići, Nikšić.

Prezentacija muzejskog materijala vršena je u kroz realizaciju muzejskih izložbi stalnog i tematskog tipa, kao i kroz saradnju sa turističkim organizacijama, operaterima, obrazovnim i drugim subjektima, pa NMCG u ovom periodu bilježi cifru od **182.385 posjetilaca** u svim muzejskim jedinicama, što je oko 20% više u odnosu na prethodnu godinu. Posebno izdvajamo: prvi interdisciplinarni projekat „Osmice“; izložbe Istorijskog muzeja „Na strani pravde i slobode – Legat Veljka Vlahovića“ i „Vakcinacija je pola zdravlja“; Umjetničkog muzeja, od 27 izložbi, „The Desire for Freedom“, saradnja sa Umjetničkom galerijom Bosne i Hercegovine, Sarajevo; Peđa Đonović „Testament; Rosemarie Trockel“, u saradnji sa Gete institutom iz Beograda i IFA iz Štutgarta; Jugoslovenski neoavangardni pokreti FLU Alumni dizajn/dizajn FLUID dizajn foruma VI, saradnja sa FLU Cetinje; Percepcije: Zašto nema velikih muških umjetnika, u partnerstvu sa Britanskim savjetom; From diaspora to diversities, saradnja sa galerijom Remont iz Beograda; Etnografskog muzeja, stalna postavka, kao i izložbe: „Fotografi na crnogorskom dvoru“ koja je otvorena u JU „Muzeji i galerije Podgorice“; Šavnik u Mramorju, u saradnji sa JU Centar za kulturu, sport i medije Šavnik; Bibliotečko-arhivskog odjeljenja, „Pečati dvorskoga arhiva“.

Izdavačka djelatnost - Muzej je publikovao kataloge za sve izložbe, objavljen je Glasnik br. XIII, a pripremljen je za štampu Glasnik br. XIV. Na XIII međunarodnom podgoričkom sajmu Narodni muzej je proglašen za najboljeg izdavača za kompletnu produkciju, a nagradu za najbolje opremljeno umjetničko izdanje dobila je monografija Boba Slovinića. Na Sajmu knjiga u Kotoru nagrađene su monografija Umjetničkog muzeja i monografija Krsta Andrijaševića.

Međunarodna saradnja - NMCG je ostvario saradnju sa Univerzitetom iz Mičigena, AMBI Lab, Instituto Universitario de Bio-Organica Antonio Gonzales, Španija, kao i sa UNESCO, ustanovama iz Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske i Republike Srbije na Projektu Stećci – srednjevjekovna groblja.

Kadrovski kapaciteti - NMCG zapošljava 129 lica, a Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sitematizaciji predviđeno je 152 radna mjesta. Tokom 2018. godine, NMCG je napustilo 5 lica (1 penzionisano, 4 raskid radnog odnosa), a zaposlila su se 2 lica (pomoćnici direktora). Od Ministarstva finansija dobijena je saglasnost za zaključenje 2 ugovora o djelu shodno Planu optimizacije.

Organizacija - NMCG je organizovan u četiri muzeja (Istorijski muzej, koji čine: Stalna postavka, Njegošev muzej, Muzej kralja Nikole, Mauzolej vladike Danila na Orlovom kršu, Mauzolej Petra II Petrovića Njegoša na Lovčenu i Mauzolej crnogorskih vladara – Dvorska crkva na Ćipuru; Arheološki muzej, Etnografski muzej i Umjetnički muzej, koji čine: Stalna

postavka u Vladinom domu i Crnogorska galerija umjetnosti „Miodrag Dado Đurić“), dvije službe opštih i stručnih poslova i jednog odjeljenja.

Prostorni kapaciteti - NMCG raspolaže sa 9 objekata sa preko 16.000 m², kao i objektima: Mauzolej Petra II Petrovića, na Lovčenu, Mauzolej vladike Danila na Orlovom kršu i Dvorska crkva na Ćipuru.

Budžet – NMCG je shodno Zakonu o budžetu za 2018. godinu dobio sredstva u iznosu od 2.293.143,14€, i ona su rebalansom umanjena za 45.000,00 € tako da je iznosio 2.248.143,14 € (realizovano je 1.926.059,62€ iz Budžeta). Po ugovorima sa Ministarstvom kulture o finansiranju projekata u toku 2018 godine uplaćeno je 152.846,23 €. U periodu 01.01.2018 – 31.12.2018. godine NMCG je ostvario sopstvenih prihoda u iznosu od 483.378,00 €.

JU Nacionalna biblioteka „Đurđe Crnojević“ Cetinje

Nacionalna biblioteka Crne Gore je tokom 2018. godine organizovala brojne događaje (preko 40), u cilju promovisanja crnogorske kulturne baštine: promocije knjiga i časopisa, izložbe, književne večeri, kao i obilježavanje jubileja značajnih ličnosti i događaja iz istorije Crne Gore.

Matična služba - Referent matične službe je radio kontinuirano na izradi evidencija, statistika i pregleda o zatečenom stanju u crnogorskim bibliotekama. Ažurirani su matični kartoni za 58 školskih biblioteka kao i statistički podaci za 19 narodnih biblioteka i za Univerzitetsku biblioteku za prethodnu godinu. U Centralni registar u toku 2018. godine nije podnesen nijedan zahtjev za upis biblioteka.

COBISS.CG – Tokom 2018. godine u sistem COBISS.CG uključeno je šest novih punopravnih članica, i to: Biblioteka umjetnosti Cetinje, Gimnazija „Slobodan Škerović“ Podgorica, Gimnazija Kotor, Srednja pomorska škola Kotor, Gradska biblioteka Mojkovac, Osnovna škola "Lovčenski partizanski odred" – Cetinje. Ukupan broj članica sistema COBISS.CG sada iznosi 37.

Web arhiv - Zbog neadekvatnog i disfunkcionalnog softverskog rješenja tokom 2018. godine nije se vršilo arhiviranje novih sadržaja.

Popunjavanje fondova – Biblioteka je svoj fond popunila sa 4.488 naslova, od čega su: 2.710 naslova knjiga, 482 naslova serijskih publikacija (7.529 brojeva), 1.117 jedinica neknjižne građe, 155 fotografija, 24 geografske karte. Elektronski katalog Nacionalne biblioteke Crne Gore „Đurđe Crnojević“ pretraživan je 35.765 puta, sa 39.846 prikazanih zapisa.

Prezentacija – Povodom 2018. godine, koja je proglašena za evropsku godinu kulturne baštine, u Nacionalnoj biblioteci Crne Gore upriličeno je više izložbi: Izbor djela na crnogorskom jeziku, uz prateći katalog, Evropa na stranicama Glasa Crnogorca, Petar I Petrović Njegoš, uz projekciju dokumentarnog filma TVCG o Petru I iz serijala o Petrovićima, Akademik Jevto Milović i građa o Crnoj Gori u evropskim arhivima, Izložba knjiga i besjeda o Stefanu Mitrovu Ljubiši. Povodom izrade Strategije informisanja javnosti u pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, Nacionalna biblioteka Crne Gore uradila je sljedeće programe: Obilježavanje Svjetskog dana knjige i autorskih prava, Obilježavanje Svjetskog dana pisanja pisama, Izložba starih turističkih razglednica i njihova digitalizacija (u okviru Dana evropske baštine, zajednička inicijativa Savjeta Evrope i Evropske komisije), Crnogorski književni časopisi u Europeani.

Projekti - Kroz Program zaštite i očuvanje kulturnih dobara, u 2018. godini, realizovano je deset projekata: nastavljene su aktivnosti na konzervaciji i restauraciji primjeraka iz Zbirke stare i rijetke knjige, urađene su konzervatorske mjere na predmetima iz Zbirke rukopisa i dokumentacione građe, urađene su preventivne mjere na zaštiti legata dr Pera Šoća, I faza, završena je druga faza projekta Izrade centralnih kataloga i digitalne kolekcije rukopisnih knjiga u Crnoj Gori, zajedno sa Bibliotekom Njegoš iz Nikšića u Nacionalnoj biblioteci Crne Gore urađeno je nekoliko reprint izdanja najstarijih knjiga u legatu Narodne biblioteke iz Nikšića, nastavljen je rad na digitalizaciji 6 tomova knjige *Monumenta*

Montenegrina priređivača Vojislava D. Nikčevića, digitalizovani su književni časopisi iz doba knjaževine i kraljevine Crne Gore, završen je rad na digitalnoj Zbirci rukopisne zaostavštine vojvode Sima Popovića, realizovan je projekat *Melem na ranu – stare ljekaruše* iz rukopisne zbirke Nacionalne biblioteke Crne Gore, štampana je monografija Pavla Mijovića *Umjetničko blago Crne Gore*. NBCG je u 2018. godini učestvovala na tri sajma knjiga i jednom festivalu na kojima je izlagala svoja izdanja: Međunarodnom sajmu knjiga u Lajpcigu (Njemačka), Međunarodni podgorički sajam knjiga „Crna Gora čita“, Četvrti internacionalni sajam knjiga, Prvi festival knjiga u Kotoru „Pazi što čitaš“.

Međunarodna saradnja – Predstavnici biblioteke su učestvovali na: Sedmoj konferenciji direktora nacionalnih biblioteka Jugoistočne Evrope i radionici, čija je centralna tema bila digitalno očuvanje i trajno skladištenje digitalnih objekata, u Narodnoj biblioteci Srbije u Beogradu; Prvom Forumu Unije biblioteka iz Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope održanom u Hangzhou-u, u Kini, Međunarodnoj konferenciji pod nazivom „Međunarodni pogled na Otvorenu nauku: Dostignuća i izazovi“ koja je održana u Parizu 26. aprila, 22. sastanku Generalne skupštine ISSN-a, održanom 27. aprila. Biblioteka ima potpisane sporazume o saradnji sa Nacionalnom bibliotekom Bugarske „Sv. Ćirilo i Metodije“, Nacionalnom i univerzitetskom bibliotekom Bosne i Hercegovine i Bibliotekom „Marin Barleti“ u Skadru. Prva Međunarodna konferencija bibliotekara, arhivista i muzeologa „Libraries, Archives and Museums Conference (LAM), Montenegro, 2018“ održana je 24. i 25. maja u Nacionalnoj biblioteci Crne Gore „Đurđe Crnojević“ na Cetinju.

Kadrovski kapaciteti – Biblioteka zapošljava 89 lica, od čega je jedan zaposleni angažovan na određeno vrijeme.

Organizacija – Tokom 2018. godine usvojene su izmjene i dopune Statuta Biblioteke čime je otvorena mogućnost za izradu novog Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Posao je priveden kraju i preostalo je da još Savjet potvrdi Nacrt novog Pravilnika kako bi ga dali u dalju proceduru.

Prostorni kapaciteti – Biblioteka koristi objekte sa statusom kulturno dobro, i to objekte bivših poslanstava: Italije i Francuske.

Budžet – Budžet Nacionalne biblioteke "Đurđe Crnojević" u 2018. godini iznosio 1.386.589,37€ uključujući sredstva od sopstvene djelatnosti u iznosu od 20.000,00 €. Namjenska sredstva su bila u iznosu od 37.500,00 €.

JU Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore

JU Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore (**u daljem tekstu: Centar**) je u 2018. godini realizovao, u dva sektora, u okviru Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, od ukupno planiranih 32 projekata, 18 projekata u cjelosti i 12 djelimično. Dva projekta nijesu realizovana.

Sektor za konzervaciju realizovao je 5 projekata u cjelosti, dok je realizacija 10 projekata u toku. Projekti Sekora za konzervaciju, u zavisnosti od faze realizacije, odnosno do sada sprovedenih aktivnosti, podrazumijevaju vršenje konzervatorskih istraživanja, koja predstavljaju osnov za izradu konzervatorskog projekta, a u skladu sa kojim se sprovode konzervatorske mjere u cilju zaštite i očuvanja kulturnih dobara. U potpunosti su realizovani projekti na izradi konzervatorskog projekta, odnosno sprovođenje konzervatorskih mjera na: Ikonostasu crkve Uspenje Bogorodice (Cetinjski manastir), Prijestonica Cetinje – III faza, Dvora Balšića, Zaseok Lekovići, Opština Bar, II faza radova dijela arheološkog lokaliteta „Ostaci Antičke vile sa mozaicima“, Risan, Opština Kotor, Spomeniku Palim borcima i žrtvama fašizma, Golija, Opština Nikšić i Spomeniku Krstac, Čarađe, Opština Nikšić. Ovaj Sektor je započeo 10 projekata iz oblasti konzervatorskih istraživanja, izrade konzervatorskog projekta i sprovođenju: I faze konzervatorskih mjera na Kuli Voltica, Tvrdave Onogošt, eksterijera i enterijera crkve Sv. Krsta u Novoselju, Petrovac, II faza, ikonostasu crkve Sv. Trojica, Pljevlja, II faza, dijelu arheološkog lokaliteta Carine, Risan, najugroženijih segmenata enterijera crkve Sv. Nikole, Podvrh, Bijelo Polje, eksterijera i enterijera crkve Sv.

Blagovještenja u Jeksi, Rijeka Crnojevića, II faza, na predmetima deponovanim u periodu 1973. do 2015. godine, koji se nalaze u JU Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore – III faza, crkve Sv. Trojica, Pljevlja i eksterijera i enterijera crkve Sv. apostola Petra i Pavla, Nikšić, II faza.

Sektor za arheologiju realizovao je 12 projekata u cjelosti, realizacija dva projekta je u toku, dok dva projekta nijesu realizovana. Realizovani projekti su na: ostacima Vile rustike sa mozaikom i izrada konzervatorskog projekta, Mirište, Petrovac, Srednjevjekovnom gradu Svaču, Ulcinj, lokalitetu Brskovo, Mojkovac – II faza, Municipuma S, Pljevlja, Gradini u Risnu, Žabljaku Crnojevića, Prijestonica Cetinje, I faza, lokalitetu Duklja, crkvi Sv. Vračevi, Podgorica, u Matagužima, Mjace, GO Golubovci, lokaliteta Čaf Kiš, GO Tuzi, Grada Spuža sa bedemima, Danilovgrad, kao i na podvodnim arheološkim lokalitetima. Dva projekta su započeta u 2018. godini, i to: geofizička, arheološka i konzervatorska istraživanja tri lokaliteta sa stećcima, I faza lokaliteta Sv. Toma u Prčanju i sprovođenje preventivnih mjera zaštite, Kotor. Ovaj Sektor nije realizovao dva projekta: rekognosciranje crnogorskog podmorja, Budvanski akvatorijum i arheološka i konzervatorska istraživanja crkve Sv. Stasija i sprovođenje preventivnih mjera zaštite, Bar.

U saradnji sa JU Zavičajni muzej Pljevlja, Centar je realizovao Izložbu „Municipium S, 2017. – Numizmatički nalazi“.

Pored navedenog Centar je bio subjekt saradnje nacionalnih i lokalnih ustanova kulture na realizaciji **8 projekata** u okviru Programa zaštite i očuvanja za 2018. godinu: Sistematska arheološka istraživanja praistorijskog lokaliteta Crvena stijena, selo Petrovići Nikšić, sa JU Narodni muzej Crne Gore (realizovan); Konzervacija ličnog fonda „Anastas Bocarić Cgda2 Bud LIBOC 1864-1944“, Budva (realizacija u toku), Konzervaciju fonda PUMA – Političko-upravni mletački arhiv CG DA 2 HNO PUMA 1687. – 1797., Herceg Novi (realizacija u toku); Konzervacija i restauracija oštećenih dokumenata fonda „Vojnička škola“, Prijestonica Cetinje (realizacija u toku); sanacija eksterijera objekta Državnog arhiva – Arhivski odsjek Kotor (realizacija u toku) sa Državnim arhivom Crne Gore, Konzervacija muzejskih predmeta predviđenih za stalnu postavku Zavičajnog muzeja Pljevlja – Zavičajni muzej Pljevlja (realizacija u toku), izrada konzervatorskog projekta i sprovođenje konzervatorskih mjera na dijelu kulturnog dobra, jaketa, dolaktica i župet, Kotor sa JU Pomorski muzej Crne Gore (realizacija u toku), sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru Etnografska zbirka, Kotor sa OJU Muzeji Kotor (realizacija u toku) i učešće na Berzi mediteranskog arheološkog turizma u Pestumu, Italija (realizovan).

U 2018. godinu, Centar je realizovao i projekat sanacije Spomen obilježja „Spomenik palim borcima na brdu Gorica“, Glavni grad Podgorica, a Atelje za konzervaciju štafelajnog slikarstva, živopisa, mozaika i drveta konzervirao je slike preuzete iz Kliničkog centra Crne Gore, Centralne banke Crne Gore i drugih muzeja i ustanova kulture.

Tokom 2018. godine, Centar je sprovodio aktivnosti na realizaciji pet projekata koji su finansirani iz sredstava opredijeljenih Zakonom o budžetu za 2018. godinu: arheološka istraživanja lokaliteta Zagorak, Danilovgrad; arheološka istraživanja tumula Potrica, Pljevlja; izrada arheološke karte Crne Gore; sanaciju dvorskog groblja Petrovića u porti Cetinjskog manastira. Centar je okončao realizaciju 7 projekata iz Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2017. godinu.

Međunarodni projekti – Centar je realizovao: sistematska arheološka istraživanja lokaliteta Carine, Risan, u saradnji sa Univerzitetom u Varšavi; geofizička, arheološka i konzervatorska istraživanja tri lokaliteta sa stećcima u saradnji sa JU Prirodnački muzej Crne Gore i Nacionalnim istraživačkim savjetom Italije (CNR); Protokol o saradnji na neodređeno vrijeme sa Republičkim zavodom za zaštitu spomenika kulture Beograd od 2014. godine. Nije realizovano rekognosciranje crnogorskog podmorja sa Fondacijom „RPM Nautical“, Florida, USA i Regionalnim centrom za obuku ronilaca, podvodno razminiranje, spašavanje i kontrolu na moru iz Bijeje, uslijed promjena, odnosno odustajanja jednog od subjekata saradnje RPM Nautical Foundation.

Izdavačka djelatnost – priprema tekstova za objavljivanje Godišnjaka, čije se izdavanje očekuje u I kvartalu 2019. godine.

Kadrovski kapaciteti – Centar zapošljava 57 lica, umjesto 98 lica kako je predviđeno Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Tokom 2018. godine nije bilo zapošljavanja po osnovu Ugovora o radu izuzev jednog zaključenog sa direktoricom JU Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore u martu 2018. godine.

Organizacija – Centar djelatnost obavlja na Cetinju u dijelu objekta (dio prizemlja, prvi i drugi sprat), dok Područna jedinica Centra u Kotoru koristi objekat Palate Drago (suteran i prizemlje).

Prostorni i tehničko-tehnološki kapaciteti – Centar raspolaze sa 1.385,06 m² neto površine na Cetinju i 324 m² neto površine u Kotoru. U okviru Sektora za arheologiju na Cetinju prostorni kapaciteti se odnose na kancelarijski prostor, konzervatorske ateljee i depo. Kancelarijski prostor je u odnosu na potrebe i vrstu posla neadekvatan i tehničko-tehnološki nedovoljno opremljen. Ateljei su tehničko-tehnološki nedovoljno opremljeni, nemaju sistem za ventilaciju, odnosno odvođenje toksičnih isparenja. Depo je prostorno neuslovan i neprimjeren čuvanju pokretnih nalaza i ne zadovoljava zakonske norme prostora ove namjene. Prostor Područnog odjeljenja u Kotoru (Palata Drago) je krajnje neuslovan za obavljanje poslova iz djelokruga rada Centra. Shodno pomenutom, Ministarstvo kulture u saradnji sa UNDP i korisnicima prostora pokrenulo je aktivnosti na poboljšanju uslova rada, odnosno unaprjeđenju stanja Palate Drago. U toku je sprovođenje postupka za izbor projektanta sa izradu Konzervatorskog projekta adaptacije Palate Drago, čime će se stvoriti uslovi za izvođenje planiranih radova, odnosno sprovođenje konzervatorskih mjera. U Centru ne postoji laboratorija za hemijsko-fizičke analize stanja i uzroka propadanja kulturnih dobara.

Budžet – U 2018. godini Centar je imao budžetske, namjenske i sopstvene prihode. Zakonom o budžetu za 2018. godinu Centar je dobio budžetska sredstva u iznosu od 988.124,81 eura, od čega su ostvareni prihodi u iznosu od 848.626,74 eura. Razlika između opredijeljenih sredstava Zakonom o budžetu i prihoda iz budžeta iznosi 139.498,07 eura. Na početku 2018. godine Centar je raspolagao namjenskim sredstvima iz 2017. godine u iznosu od 172.479,94 eura, a u 2018. godini ostvario je namjenska sredstva u iznosu od 547.088,00 eura. U 2018. godini Centar je raspolagao sopstvenim prihodima iz 2017. godine u iznosu od 35.195,28 eura, dok je u 2018. godini ostvario prihode u iznosu od 3.528,72 eura. U 2018. godini ostvareni su ostali prihodi u iznosu od 428,72 eura. Shodno utrošcima: 848.626,74 eura iz budžetskih prihoda, 476.759,76 eura iz namjenskih prihoda, 31.974,73 eura iz prihoda od sopstvene djelatnosti i 428,72 eura iz ostalih prihoda, ukupna preostala sredstva na kraju 2018. godine iznose 249.128,73 eura.

JU Prirodnjački muzej Crne Gore

Prirodnjački muzej Crne Gore (u daljem tekstu: Muzej) je u 2018. godini realizovao više od dvadeset programa. Realizovano je nekoliko radionica, dva projekta finansirana od strane Ministarstva kulture, jedan projekat finansiran od strane Ministarstva nauke, sedam međunarodnih projekata i pet prezentacija na međunarodnim seminarima i kongresima.

Sakupljanje muzejskog materijala - Kroz terenska istraživanja prikupljeno je 4425 primjeraka za popunjavanje muzejskih zbirki kao i 22 primjerka iz donacija.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije - Prostor za čuvanje muzejskog materijala je opremljen uređajima za obezbjeđivanje mikroklimatskih uslova i osvjjetljenja, kao i neophodnom opremom za smještaj istog, a u skladu sa projektom i propisima koji bliže uređuju zaštitu muzejskog materijala prirodnjačkog sadržaja.

Istraživanje je obavljeno kroz program terenskih istraživanja za potrebe sakupljanja muzejskog materijala i formiranja foto i video dokumentacije. Tokom 2018. godine je realizovan veći broj terenskih dana u odnosu na prethodnu godinu (za oko 30%), odnosno 190 terenskih dana.

Muzejska dokumentacija i stručna obrada muzejskog materijala - Ukupno 1404 muzejska predmeta su kompletno obrađena i inventarisana.

Prezentacija muzejskog materijala - Muzej je izložbenu djelatnost obavljao kroz saradnju sa srodnim ustanovama, jer ne raspolaže vlastitim izložbenim prostorom. U izvještajnom periodu, realizovano je pet izložbi u Podgorici, Kotoru, Beranama, Nikšiću, Petnjici i Bijelom Polju. Realizovane su i dvije radionice, kao i brojni programi u okviru manifestacije Dani evropske baštine.

Programi saradnje - Ostvareni su kroz realizaciju projekata sa: Ministarstvom kulture, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom nauke, Univerzitetom Crne Gore, Univerzitetom Donja Gorica, Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti, Agencijom za zaštitu životne sredine, Hidrometeorološkim zavodom, Republičkim zavodom za geološka istraživanja, Narodnim muzejem, Centrom za konzervaciju i arheologiju, JU Muzeji i galerije Nikšić, JU Centar za kulturu Petnjica, JU Polimski muzej Berane, JU Kulturni centar Nikola Đurković Kotor i JU Centar za djelatnosti kulture Bijelo Polje.

Izdavačka djelatnost – Objavljeno je: katalozi za izložbe koje je muzej realizovao; 7 stručnih i naučnih radova kustosa; pripremljeni su za objavljivanje rezultati projekta “Registar i katalog vodenih objekata područja Banjana i Oputne Rudine, opština Nikšić” u vidu monografskog izdanja.

Međunarodna saradnja i projekti - Muzej je u 2018. godini učestvovao u realizaciji projekata: Natura 2000 u Crnoj Gori, započet 2016. godine, sa Univerzitetom u Gracu, sa Prirodno-matematičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Institutom Ruđer Bošković iz Zagreba i sa Biotehničkim fakultetom Univerziteta u Ljubljani. Muzej je sa pet naučnih radova uzeo učešće i na međunarodnim simpozijumima i konferencijama.

Kadrovski kapaciteti - Početkom 2018. godine muzej je imao 25 stalno zaposlenih lica, od čega 6 doktora nauka, 5 magistara, 7 sa VIII nivoom kvalifikacije, 6 sa IV nivoom kvalifikacije i 1 nekvalifikovano lice. Jednom zaposlenom prestao je radni odnos otkazom ugovora o radu. Muzej posjeduje licencu za obavljanje naučno-istraživačke djelatnosti.

Organizacija - Muzej djelatnost obavlja u okviru tri organizacione jedinice: Sektor muzejskih zbirki, Sektor za zajedničke muzejske i konzervatorsko-preparatorske poslove i Služba za pravne, finansijske i opšte poslove.

Prostorni kapaciteti - Muzej je smješten u prizemlju objekta koji koristi i JP za nacionalne parkove Crne Gore, površine oko 260m². Prostorni kapaciteti Muzeja predstavljaju jednu od najvećih prepreka u radu, budući da ne zadovoljavaju minimum propisanog prostora za zaštitu muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, kao ni za obavljanje muzejskih poslove.

Budžet - Zakonom o Budžetu za 2018. godinu Muzeju su opredijeljena budžetska sredstva u iznosu od 559.475,52€. od kojih je tokom 2018. godine, realizovano 487.215,71€ (87,084%). Pored budžetskih sredstava, u toku 2018. godine, ostvareni su i namjenski prihodi i donacije u iznosu od 27.101,49€.

JU Pomorski muzej Crne Gore

Pomorski muzej Crne Gore (u daljem tekstu Muzej) je u 2018. godini nastavio sa obavljanjem redovnih muzejskih djelatnosti sto je osnovni prioritet poslovanja. Prema Programu zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2017 i 2018. godinu realizovana su četiri projekta, jedan je u toku, a tri će se realizovati u 2019. godini.

Sakupljanje muzejskog materijala – Muzej je otkupio 7 predmeta koji su upotpunili Pomorsko-tehničku, Etnografsku i Istorijsko-umjetničku zbirku, a kroz donacije je dobio od g-đe Gracijele Čulić fotografiju, razglednicu „Hrvatsko radničko društvo Napredak” iz 1901. godine.

Istraživanje - obavljeno je terensko i istraživanje arhivske građe radi otkupa muzejskog materijala, kao i zbog stručnog i naučnog rada na izložbenoj i izdavačkoj djelatnosti.

Matična muzejska djelatnost - Muzej je nastavio pružati stručnu pomoć na poslovima evidentiranja muzealija i otkupa u Zbirci pomorskog nasljeđa u okviru Porto Montenegro u

Tivtu, kao i Kotorskoj biskupiji, odnosno Muzeju sakralne umjetnosti, Zbirci muzealija Svetilišta Gospe od Škrpjela, kao i privatnoj Zbirci porodice Radimir.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije - Sprovedene su konzervatorske mjere na 11 muzejskih predmeta, a u toku je izrada konzervatorskog projekta „Umjetnine na papiru“, četiri akvarela. Za obavljanje mjera zaštite, Muzej je obezbijedio hemikalije i alat za konzervatore, a radi zaštite muzejskog materijala nabavljeni su i instalirani uređaji za mjerenje vlažnosti i temperature vazduha, kao i odvlaživači vazduha.

Stručna obrada muzejskih predmeta i muzejska dokumentacija - Početkom 2018. godine otpočelo se sa radom na reviziji muzejskog materijala, a prema nalogu Ministarstva culture, radi utvrđivanja stanja i broja, posebno pokretnih kulturnih dobara. Takođe, tokom godine je revidovan veliki dio ranijih reversa koji se odnose na 35 predmeta; istim postupkom 18 predmeta vraćeno je u posjed Muzeja i očekuje se da će početkom 2019. godine ovaj postupak biti okončan.

Revizija muzejskog materijala i muzejske dokumentacije - tokom postupka revizije, uočeni su propusti u postupku revalorizacije, te je reviziona komisija identifikovala predmete za dio kulturnih dobara kod kojih je nedostajao određen broj predmeta. Istovremeno sa postupkom revizije, stručnjaci Muzeja su izradili dopune elaborata, za one muzejske predmete koji su evidentirani u postupku revizije, a nijesu bili obuhvaćeni revalorizacijom. Shodno dosadašnjim rezultatima, očekuje se pozitivan ispod revizije u pogledu broja i stanja pokretnih kulturnih dobara u vlasništvu Muzeja.

Prezentacija muzejskog materijala – Muzej je organizovao i realizovao sedam izložbi u Crnoj Gori, a i van njenih granica.

Izdavačka djelatnost - Muzej je u 2018. godini nastavio sa izdavačkom djelatnošću, publikovane su tri knjige, nastavljen je projekat izdavanja mjesečnog biltena „Jedra Boke“ u elektronskoj formi, a završena je i prva faza izrade monografije Pomorskog muzeja Crne Gore i njena realizacija se očekuje u 2019. godini.

Međunarodna saradnja se odnosila na realizaciju izložbe „Bokeljska mornarica na fotografijama od 1860-1960“, u saradnji sa Hrvatskim pomorskim muzejem u Splitu, kao i izložba „Od Krka do Kotora: Ivan Volarić Piturić“. Takođe, nastavljena je saradnja za zagrebačkom firmom CRESCAT, koja je specijalizovana za muzejski i konzervatorski materijal.

Kadrovski kapaciteti i organizacija - Muzej zapošljava 15 lica. Edukaciju za upotrebu COBISS sistema, prošao je jedan zaposleni Muzeja. Djelatnost se obavlja u dvije organizacione jedinice, za muzejske i opšte poslove.

Prostorni kapaciteti - Muzej raspolaže prostorom površine 1.567m², što je za sada dovoljno i odgovara potrebama muzeja.

Budžet - Muzej je shodno Zakonu o budžetu za 2018. godinu dobio sredstva u iznosu od 292.746,85 eura, a od vlastite djelatnosti ostvario je sopstveni prihod u iznosu od 153.731,15 €.

JU Biblioteka za slijepe Crne Gore

Biblioteka za slijepe Crne Gore (u daljem tekstu: Biblioteka) je u 2018. godini, realizovala 22 umjetnička programa, i to 4 književne večeri, 3 koncerta, 3 tribine i 10 redovnih i 2 vanredne projekcije filmova, adaptiranih i sinhronizovanih za osobe oštećenog vida.

Redovna djelatnost –Biblioteka je pribavila 344 nova naslova, što je za oko 10 % više u odnosu na isti period prošle godine. Broj čitalaca u ovom periodu uvećan je za 62 pa trenutno usluge Biblioteke koristi 660 čitalaca. U periodu januar-decembar 2018. godine realizovano je 90 novih publikacija u Daisy format, 14 novih publikacija n Brajevom pismu kao i 12 brojeva specijalizovanog časopisa za osobe oštećenog vida „Glas“. Početkom 2018. godine pokrenut je prvi časopis na Brajevom pismu Tačke kulture. Časopis izlazi kao dvomjesečnik i objavljeno je 6 brojeva. Biblioteka je u toku 2018. godine obavila reviziju bibliotečkog fonda Biblioteke.

Na realizaciji ove aktivnosti rađeno je od polovine maja do kraja decembra 2018.godine. Revizija je pokazala da Biblioteka za slijepe sada posjeduje 18.505 bibliografskih jedinica, što je za 4.180 bibliografskih jedinica više u odnosu na broj konstatovan predhodnom revizijom.

Prezentacija - putem internet stranice www.bzscg.net I putem štampanih i elektronskih medija, časopisa „Glas“ i časopisa na Brajevom pismu „Tačke kulture“, kao i putem Radio stanice “Homer”, koja je pokrenuta u partnerstvu sa nevladinom organizacijom KC Homer iz Podgorice, sa ciljem pružanja redovnog informativnog servisa za teme iz kulture, posebno za osobe oštećenog vida

Programi – Biblioteka je učestvovala: u manifestaciji dani Evropske baštine programom „Homerov poklon Njegošu“; na Prvoj međunarodnoj konferenciji bibliotekara, muzeologa i arhivista, održanoj na Cetinju; radu međunarodne konferencije o Ugovoru iz Marakeša, u Gradskoj knjižnici u Zagrebu; Konferenciji o Marakeškom sporazumu, održanoj u Podgorici krajem oktobra, u organizaciji Saveza slijepih Crne Gore; na Međunarodnom podgoričkom sajmu knjiga, Međunarodnom sajmu knjiga Trg od knjige u Herceg Novom i Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu. Biblioteka je nastavila saradnju sa NVO Kulturni centar Homer i u maju 2018. potpisala sporazum o saradnji sa Udruženjem lica sa invaliditetom Malesija, kao i ostvarila saradnju sa Bibliotekom za slijepa i slabovidna lica u BIH iz Sarajeva.

Međunarodna saradnja – Biblioteka je članica bibliotečke asocijacije IFLA kao i međunarodnog DAISY konzorcijuma.

Kadrovski i prostorni kapaciteti – Biblioteka poslove obavlja sa 11 lica, u tri organizacione jedinice. Koristi iznajmljeni objekat od 540m².

Budžet – Zakonom o Budžetu za 2018. godinu, Biblioteci su opredijeljena budžetska sredstva u iznosu od 276.359,28€, od kojih je tokom 2018.godine, realizovano 271.485,59€ (98,24%). Sopstveni prihodi su u iznosu 17.749,28 €.

JU Crnogorska kinoteka

Crnogorska kinoteka (u daljem tekstu Kinoteka) je, kroz nastavak saradnje sa kulturnim centrima, muzejima, bioskopima, festivalima kao i posredstvom saradnje sa udruženjima crnogorske dijaspore, tokom 2018. godine realizovala 30 programa i prikazala 157 projekcija, različite tematike i žanrova, u kulturne, obrazovne, naučno-istraživačke i druge nekomercijalne svrhe, koji pripadaju domaćoj i svjetskoj filmskoj baštini.

Programi – Kinoteka je tokom 2018. godine realizovala ukupno 30 programa. Od značajnijih izdvajamo: 100 godina od pobune mornara u Boki Kotorskoj, projekcijom filma “Kotorski mornari” na TVCG, omaž reditelju Zdravku Velimiroviću u Kotoru, Dani frankofonije u Nikšićkom pozorištu, omaž Nebojši Glogovcu u CNP-u, program posvećen djeci uzrasta od 12 do 14 godina Young Audience Awards (u partnerstvu sa Podgorica film festivalom), omaž slavnom filmskom reditelju Milošu Formanu, Svjetski dan muzike u Nikšićkom pozorištu, Stogodišnjica rođenja velikana kinematografije, švedskog reditelja i scenariste Ingmara Bergmana u podgoričkom Cineplex-u, omaž velikom crnogorskom glumcu Veljku Mandiću u Nikšićkom pozorištu, obilježavanje stogodišnjice od završetka Prvog svjetskog rata projekcijom nove, dopunjene verzije dugometražnog dokumentarnog filma “Crna Gora i Veliki rat” u režiji Branka Baletića i Andra Martinovića, u Narodnoj biblioteci “Radosav Ljumović”. Kao rezultat istraživanja prvih bioskopa u Crnoj Gori, urađena je monografija pod nazivom “Crnogorski kinematografi 1908 – 1914”, u izdanju Crnogorske kinoteke.

Saradnja – nastavljena saradnja sa: Fakultetom dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore, Fakultetom vizuelnih umjetnosti Univerziteta Mediteran i Univerzitetom Donja Gorica, kojim su definisane mogućnosti obavljanja prakse u Kinoteci i sticanja iskustva u radu sa filmskim materijalima, kao i uslovi za čuvanje i prikazivanje odabranih studentskih radova u kinotečkoj arhivi. Kinoteka kontinuirano realizuje saradnju i sa nezavisnim sektorom kroz programsko učešće u realizaciji: Podgorica film festivala (Festivala primorske urbane kulture (MORŽ – Morski ritam života) u Herceg Novom, Balkan film festivala u Montevideu, Džada Film Festa, a od protekle godine i Barskog festivala i Porodica Fest-a, crnogorskog festivala

roditeljstva. U saradnji sa hercegrovskim Klubom istraživača neistraženih oblasti (KINO), prikazan je filmski ciklus „Film i muzika“ od ukupno 33 projekcije. Retrospektiva kratkih filmova Živka Nikolića prikazana je u zagrebačkom kinu Tuškanac, u saradnji sa Hrvatskim filmskim savezom. U okviru filmskog segmenta manifestacije Dani crnogorske kulture u Subotici, u saradnji sa Udruženjem Crnogoraca Subotice, Kinoteka je prikazala pet dokumentarnih filmova Živka Nikolića, kojima su predstavljeni običaji i mentalitet naroda Crne Gore. U okviru Dana evropskog filma, u saradnji sa EU Info centrom, Kinoteka je prikazala na otvaranju ove filmske manifestacije restaurisanu kopiju filma „Lepota poroka“ reditelja Živka Nikolića. U saradnji sa turskim centrom u Podgorici „Yunus Emre Enstitüsü“ I Podgorica film festivalom, organizovana je retrospektiva filmova turskog scenariste, reditelja i producenta Semiha Kaplanoğlu. U saradnji sa Nacionalnom zajednicom Crnogoraca Hrvatske, Kinoteka se zagrebačkoj publici predstavila sa dva nova dokumentarna filmska ostvarenja: „Kulturno nasljeđe Balšića“ i „Žabljak Crnojevića“.

Međunarodna saradnja - Restauracija filma „Predaja Skadra“ realizovana u saradnji sa „Albanskim državnim filmskim arhivom“ iz Tirane i filmskom laboratorijom „Magyar Filmlab“ u Budimpešti. Kinoteka je učestvovala u: multilateralnim inicijativama u okviru Evropske asocijacije kinoteka (ACE), kao što je European Film Gateway, radionicama u okviru TAIEX-a, učesće na 74. Kongresu FIAF-a (Međunarodne federacije filmskih arhiva) u Pragu na manifestaciji za mlade “Young Audience Award”, u saradnji sa Evropskom Filmskom Akademijom i Podgorica film festivalom i ske u Beogradu i Švedskim institutom.

Kadrovski kapaciteti – Kinoteka ima deset zaposlenih, a djelatnosti obavlja kroz tri organizacione jedinice.

Budžet – Kinoteka je shodno Zakonu o budžetu za 2018. godinu dobila sredstava u iznosu od 258.402,78 eura, od vlastite djelatnosti ostvarila je sopstvenih prihoda u iznosu od 8.731,00 eura, a po ugovorima sa Ministarstvom kulture o finansiranju projekata uplaćeno je 22.200,00 eura.

7. OCJENA STANJA S PRIJEDLOGOM MJERA

Na osnovu Izvještaja evidentno je da je Ministarstvo realizovalo najveći dio obaveza iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu, kao i značajne i kompleksne aktivnosti koje proizilaze iz njegove nadležnosti, implementacije pravnog okvira i programskih zadataka, sektorskih i intersektorskih strateških dokumenata, međunarodne saradnje, prioriteta i ciljeva razvoja kulture.

Od 10 aktivnosti planiranih Programom rada Vlade za 2018. godinu, iz objektivnih razloga nijesu realizovane dvije obaveze (utvrđivanje Predloga zakona o medijima i Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i televizija Crne Gore). Međutim, iako nije bilo planirano Programom rada Vlade, utvrđena su i tri predloga zakona: Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope o kinematografskoj koprodukciji (revidirana), Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore i Predlog zakona o potvrđivanju UNIDROIT Konvencije o ukradenim ili nezakonito izvezenim kulturnim dobrima.

U oblasti donošenja podzakonskih akata realizovane su značajne aktivnosti, koje u narednom periodu treba u velikoj mjeri intenzivirati u cilju potpune implementacije zakonodavnog okvira u kulturi.

Obezbijeđeno je ostvarivanje javnog interesa u svim oblastima kulture i ostvaren princip ravnopravnog razvoja, sprovođenjem različitih mjera podsticaja i podrške sektora u cjelini, uključujući primarni oblik podrške - javni konkurs, zatim Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara, Program razvoja kulture na sjeveru Crne Gore, Program Kultura mladih - Nikšić, implementaciju posebnih podsticajnih mjera namijenjenih ustanovama i drugim institucijama kulture, kao i samim autorima.

U značajnoj mjeri su inovirane aktivnosti Ministarstva uspostavljanjem novih linija podrške sektoru kulture za programe i projekte koji referišu na promociju i prezentaciju crnogorskog kulturno-istorijskog konteksta, kulturnog identiteta i identiteta države, kroz program - Kreativna Crna Gora.

Uz podršku Ministarstva realizovane su tri manifestacije od posebnog značaja za kulturu: Filmski festival Herceg Novi – Montenegro film festival, Kotor Art i Ratkovićeve večeri poezije, a od Opštine Danilovgrad dobijena je inicijativa da se status manifestacije od posebnog značaja za kulturu dodijeli Međunarodnom simpozijumu skulpture.

Sprovedene su aktivnosti na dodjeli državnih nagrada - Petar Lubarda i Miroslavljevo jevanđelje. Ministarstvo je u kontinuitetu izvršavalo obaveze koje se odnose na statusna pitanja umjetnika i stručnjaka u kulturi, kao i na dobijanju stručnih zvanja i licenci iz oblasti kulturne baštine, a u cilju unapređenja istih.

U oblasti kulturne baštine, proteklu godinu su obilježile aktivnosti na unapređenju sistema zaštite kulturne baštine, razmjene iskustava i znanja među stručnjacima u Crnoj Gori i inostranstvu, primjene propisa u ostvarivanju javnog interesa u nacionalnim i opštinskim ustanovama kulturne baštine, sprovođenje konzervatorskih mjera na najugroženijim kulturnim dobrima, ekonomskoj valorizaciji kulturnih dobara, podsticanju inovativnih rješenja u pogledu osnivanja novih i organizovanja postojećih ustanova kulturne baštine, kao i utvrđivanju stanja i broja kulturnih dobara, koja su taj status dobila po ranijim propisima, naročito u oblasti zaštite pokretne kulturne baštine. S tim u vezi je, Vlada Crne Gore, na prijedlog Ministarstva, osnovala Državnu komisiju za utvrđivanje stanja i broja pokretnih kulturnih dobara u posjedu Narodnog muzeja Crne Gore, a Ministarstvo je utvrdilo akcioni plan za utvrđivanje stanja i broja pokretnih kulturnih dobara, u ostalim nacionalnim i opštinskim ustanovama, za ona kulturna dobra koja nisu u potpunosti evidentirana tokom postupka revalorizacije. U narednom periodu će Državna komisija vršiti nadzor nad sprovođenjem revizije u Narodnom muzeju, a Ministarstvo će pokrenuti i istraživačke i revizione postupke na utvrđivanju činjenica kod ostalih vlasnika gdje je konstatovan problem u stanju i broju pokretnih kulturnih dobara, radi formiranja javne evidencije i prijedloga mjera u skladu sa utvrđenim.

U domenu podrške medijskom pluralizmu u kontinuitetu su realizovane sve zakonske obaveze, kao i implementacija međunarodnih standarda iz Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana i Strategije za borbu protiv trgovine ljudima.

Tokom izvještajnog perioda otpočete su aktivnosti na razvoju i podršci segmenta kreativnih industrija. Sprovedene su mjere za početak proizvodnje prvih proizvoda iz kreativnih industrija, što će snažno doprinijeti afirmaciji ovog značajnog segmenta kulturne politike. Riječ je o oblasti koja nije dovoljno razvijena u Crnoj Gori, te se shodno tome pristupilo izradi koncepta za izradu strateškog dokumenta u toj oblasti. Predlaže se izrada strateškog dokumenta - Programa razvoja kreativnih industrija za period 2020-2022, kojim će se utvrditi dalje smjernice za razvoj ove oblasti. Takođe, potrebno je nastaviti sa podrškom umjetnicima za projekte koji imaju preduzetnički karakter, i koji doprinose lokalnom ekonomskom razvoju.

Otpočele su aktivnosti i na realizaciji važnih kapitalnih projekata koji trebaju da doprinesu očuvanju, ali i valorizaciji kulturne baštine Crne Gore. Postojeća infrastruktura u oblasti kulture (objekti institucija kulture) je u izuzetno skromnom stanju i zahtijeva izdašno investiciono održavanje. Takođe, u dijelu kulturne baštine, zbog velikog broja kulturnih dobara i njenog lošeg stanja uzrokovano neadekvatnih tekućim i investicionim održavanjem od strane držalaca kulturnih dobara, potrebno je obezbijediti značajna finansijska sredstva za njeno očuvanje, kako ne bi izgubile njihove vrijednosti. U tom smislu, potrebno je preduzeti aktivnosti na izradi projekata za izgradnju novih kapitalnih objekata u oblasti kulture (Muzej savremene umjetnosti, Prirodnjački muzej, Filmski studio i sl.), te investicionog održavanja najznačajnijih objekata kulture (Crnogorsko narodno pozorište, Pomorski muzej i sl.). Takođe, u cilju očuvanja i zaštite kulturne baštine, potrebno je sagledati mogućnost valorizacije ovih objekata kroz modele javno-privatnog partnerstva i angazovanja donatorskih sredstava.

S velikim uspjehom je nastavljena saradnja sa drugim državnim sektorima (obrazovanja, nauke, poljoprivrede i ruralnog razvoja), kao i nevladinim sektorom, a predstavnici Ministarstva kulture su aktivno participirali u kreiranju i sprovođenju intersektorskih strategija za: mlade, djecu, razvoj i podršku darovitim učenicima, zaštitu lica s invaliditetom, unapređenje kvaliteta života LGBT osoba, saradnju s iseljenicima itd.

Što se tiče saradnje sa lokalnim samoupravama, u narednom periodu neophodno je intenzivirati saradnju na donošenju opštinskih programa razvoja kulture.

U odnosu na značaj međunarodne saradnje za unapređenje i razvoj kulture, tokom 2018. ostvareni su pozitivni efekti u oblasti bilateralne i multilateralne saradnje. Značajno je povećan broj aplikacija za programe EU, SE i UNESCO, kao i učešće u drugim međunarodnim programima, asocijacijama i fondacijama. Ministarstvo kulture je u 2018. godini dobilo 3 projekta finansiranih iz predpristupnih fondova EU, gdje je na 2 projekta vodeći partner, čija je ukupna vrijednost cca 5 miliona eura, od čega se gotovo 2 miliona odnose na aktivnosti Ministarstva kulture. U tom kontekstu, nastaviće se sa dosadašnjim aktivnostima Ministarstva uz intenzivniji angažman i nacionalnih ustanova kulture u apliciranju i korišćenju međunarodnih fondova.